

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Кафедра управління вантажною і комерційною роботою

В. І. Шевченко, В. М. Запара, А. О. Ковальов

ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ НА ТРАНСПОРТІ

Конспект лекцій

Частина 1

Харків 2026

Шевченко В. І., Запара В. М., Ковальов А. О. Публічні закупівлі на транспорті: Конспект лекцій. – Харків: УкрДУЗТ, 2026. – Ч. 1. – 87 с.

Конспект лекцій «Публічні закупівлі на транспорті» присвячено системному вивченню теоретичних засад і практичних інструментів здійснення закупівель у стратегічно важливій галузі економіки. Матеріал розроблено з урахуванням динамічних змін у законодавстві України та специфіки функціонування транспортної інфраструктури.

Видання розраховане на здобувачів спеціальності «Транспортні технології» усіх форм здобуття освіти, а також буде корисним фахівцям у сфері публічних закупівель, уповноваженим особам транспортних підприємств і постачальникам галузевих товарів і послуг.

Іл. 40, табл. 3, бібліогр.: 13 назв.

Конспект лекцій розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри управління вантажною і комерційною роботою 30 березня 2026 р., протокол № 9.

Рецензент

доц. О. А. Малахова

ЗМІСТ

Тематичний план навчальної дисципліни	4
Вступ	5
Лекція 1. Теоретичні основи публічних закупівель. Законодавство у сфері публічних закупівель	8
Лекція 2. Організація закупівельної діяльності. Особливості публічних закупівель на АТ «Укрзалізниця»	21
Лекція 3. Інформаційні вебпортали у сфері публічних закупівель	33
Лекція 4. Основні види закупівель	51
Лекція 5. Особливості публічних закупівель у воєнний час	67
Список літератури	86

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер лекції	Тема лекції	Кількість годин
Лекція 1	Теоретичні основи публічних закупівель. Законодавство у сфері публічних закупівель	2
Лекція 2	Організація закупівельної діяльності. Особливості публічних закупівель на АТ «Укрзалізниця»	2
Лекція 3	Інформаційні вебпортали у сфері публічних закупівель	2
Лекція 4	Основні види закупівель	2
Лекція 5	Особливості публічних закупівель у воєнний час	2

ВСТУП

Дисципліна «Публічні закупівлі на транспорті» є невід'ємною складовою підготовки фахівців у галузі транспортних технологій. В умовах євроінтеграції України, цифровізації державного управління та реформування системи публічних фінансів знання у сфері закупівельної діяльності набуває першочергового практичного значення для майбутніх спеціалістів транспортної галузі.

Транспортна галузь України — одна з найбільших за обсягами бюджетних витрат. Щорічно мільярди гривень державних коштів спрямовують на закупівлю рухомого складу, пального, запасних частин, послуг із ремонту і обслуговування інфраструктури. Саме тому ефективна організація закупівельних процедур безпосередньо впливає на якість і безпеку транспортного обслуговування населення та економіку держави в цілому.

Мета та завдання дисципліни. Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системних знань про правові, організаційні та процедурні засади здійснення публічних закупівель, зважаючи на специфіку закупівельної діяльності підприємств та організацій транспортної галузі.

Основні завдання дисципліни:

- опанування нормативно-правової бази у сфері публічних закупівель, насамперед Закону України «Про публічні закупівлі» і підзаконних актів;
- вивчення структури та принципів функціонування електронної системи публічних закупівель Prozorro;
- набуття практичних навичок роботи в електронній системі закупівель як замовника та учасника;
- розуміння галузевої специфіки закупівель на транспортних підприємствах, зокрема АТ «Укрзалізниця» та в інших організаціях галузі;

– аналіз особливостей здійснення публічних закупівель в умовах правового режиму воєнного стану;

– формування компетентностей із планування закупівель, підготовки тендерної документації та супроводу договорів.

Місце дисципліни в навчальному плані. Дисципліна належить до циклу професійної підготовки та логічно пов'язана з такими курсами, як «Транспортна логістика», «Організація перевезень», «Управління проектами на транспорті», «Господарське та транспортне право». Вивчення дисципліни спирається на базові знання з економіки, права та менеджменту і є необхідною підготовкою для виконання кваліфікаційних робіт і подальшої фахової діяльності.

Структура конспекту лекцій. Конспект охоплює п'ять тематичних лекцій, що послідовно розкривають основні аспекти публічних закупівель у транспортній галузі:

1 Теоретичні основи публічних закупівель. Законодавство у сфері публічних закупівель. Розглянуто еволюцію системи публічних закупівель в Україні, роль реформи Prozorro, основні нормативно-правові акти і принципи здійснення закупівель.

2 Організація закупівельної діяльності. Особливості публічних закупівель на АТ «Укрзалізниця». Описано структуру закупівельної діяльності замовника, функції уповноваженої особи, специфіку закупівель на АТ «Укрзалізниця», вимоги щодо локалізації виробництва.

3 Інформаційні вебпортали у сфері публічних закупівель. Огляд електронної системи закупівель Prozorro, авторизованих майданчиків, інструментів моніторингу та аналітики, а також електронного каталогу Prozorro Market.

4 Основні види закупівель. Детально розглянуто процедури відкритих торгів, конкурентного діалогу, переговорної процедури, рамкових угод, спрощених і допорогових закупівель — умови, етапи, строки.

5 Особливості публічних закупівель у воєнний час.

Проаналізовано нормативну базу та практичні аспекти здійснення закупівель відповідно до Постанови КМУ № 1178 від 12.10.2022 р. «Особливості...», включаючи відкриті торги з особливостями, закупівлі через електронний каталог і прямі договори.

Методичні рекомендації щодо опрацювання матеріалу. Для ефективного засвоєння навчального матеріалу рекомендовано паралельно опрацьовувати першоджерела — тексти законів і постанов, що знаходяться у відкритому доступі на офіційних ресурсах:

- **законодавча база:** <https://zakon.rada.gov.ua/>;
- **Мінекономіки (накази, роз'яснення):** <https://me.gov.ua/>;
- **система Prozorro:** <https://prozorro.gov.ua/>;
- **аналітика ВІ Prozorro:** <https://bi.prozorro.org/>.

Практичне виконання завдань рекомендовано здійснювати з використанням тестового режиму електронної системи закупівель, що допомагає набути реальних навичок без ризику допущення помилок у реальних процедурах.

Лекція 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ. ЗАКОНОДАВСТВО У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

План

- 1.1 Історія запровадження і теоретичні основи публічних закупівель.
- 1.2 Нормативно-правові акти у сфері публічних закупівель.
- 1.3 Принципи здійснення закупівель.

1.1 Історія запровадження і теоретичні основи публічних закупівель

Ідея реформування системи публічних закупівель в Україні сформувалася в період Євромайдану та Революції Гідності. Головним завданням стало трансформування існуючих підходів щодо організації закупівель через цифровізацію процедур і забезпечення відкритого доступу до відповідної інформації. Реалізацію цієї ініціативи було покладено на Transparency International Ukraine, яка наприкінці 2015 р. передала державі електронну систему публічних закупівель Prozorro.

До впровадження електронної системи закупівлі в Україні здійснювали переважно в паперовій формі, що суттєво обмежувало рівень конкуренції та прозорості процедур. За таких умов участь у тендерах часто брали обмежене коло суб'єктів, що негативно впливало на ефективність функціонування ринку закупівель. Навіть із появою можливості подання пропозицій в електронному вигляді рівень добросовісної конкуренції залишався недостатнім.

Запровадження електронних закупівель стало початком комплексної реформи у сфері публічних закупівель, яка на початковому етапі була реалізована в межах пілотного проєкту, зокрема для процедур із вартістю

нижче встановлених порогових значень. У грудні 2015 р. було ухвалено Закон України «Про публічні закупівлі», який упродовж 2016 р. забезпечив поетапний перехід до електронної форми здійснення закупівель для всіх замовників у розумінні зазначеного нормативно-правового акта.

Удосконалення нормативно-правової бази у сфері електронних закупівель сприяло формуванню єдиної інформаційної системи, а також забезпеченню прозорості та відкритості процедур закупівель. Слід зазначити, що положення цього Закону значною мірою гармонізовані з вимогами Європейського Союзу відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, що набуває особливої актуальності в умовах набуття Україною статусу кандидата на членство в ЄС.

Динаміку розвитку системи публічних закупівель в Україні наведено на рисунку 1.1.

Рисунок 1.1 – Еволюція публічних закупівель в Україні

Термін «публічні закупівлі» визначено як процес придбання товарів, робіт і послуг за рахунок коштів платників податків, що здійснюване з метою забезпечення належного функціонування органів державної влади та їхніх структурних підрозділів.

Зазначений механізм охоплює широкий спектр господарських операцій бюджетних установ. Зокрема, до публічних закупівель належать випадки, коли державні органи або установи замовляють виконання робіт із ремонту автомобільних доріг, придбання матеріально-технічних ресурсів (наприклад меблів для закладів культури), а також закупівлю продовольчих товарів для забезпечення потреб військовослужбовців.

На рисунку 1.2 наведено динаміку обсягів закупівель і рівня економії бюджетних коштів, досягнутої внаслідок впровадження електронної системи Prozorro в період 2016–2023 рр.

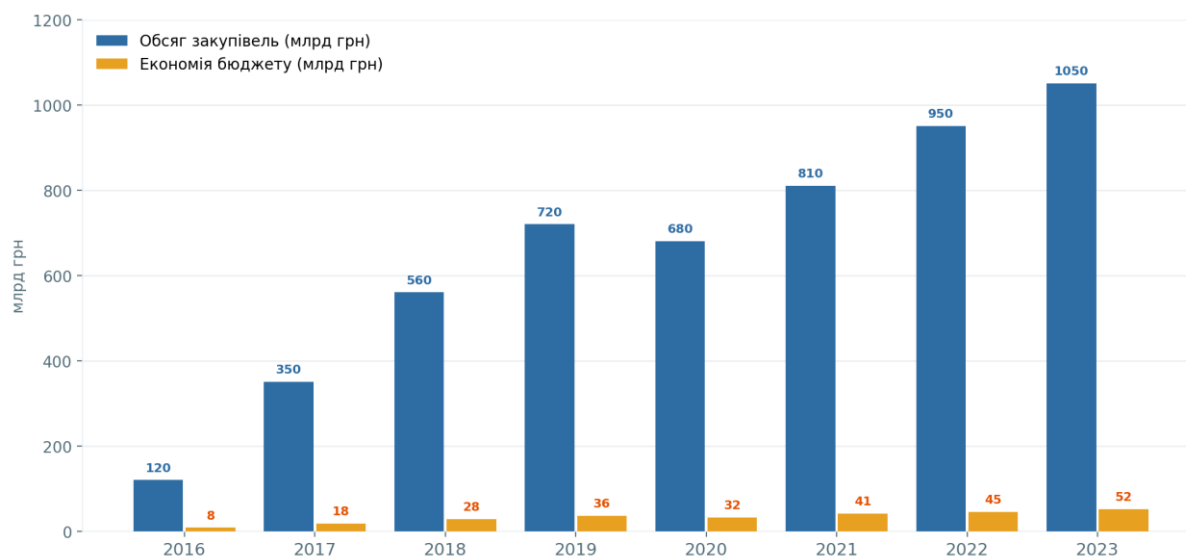

Рисунок 1.2 – Динаміка обсягів та економії від запровадження Prozorro (2016-2023)

Для забезпечення організації та проведення процедур закупівель, а також створення, розміщення, оприлюднення і обміну інформацією та документами в електронному вигляді було сформовано інформаційно-телекомунікаційну систему, що функціонує на основі комплексної системи захисту інформації з підтверженою відповідністю вимогам Закону

України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах».

Зазначена система отримала назву електронної системи закупівель, складовими якої є вебпортал Уповноваженого органу та авторизовані електронні майданчики, між якими забезпечено автоматизований обмін інформацією та документами. Функціонування цієї системи реалізовано через платформу Prozorro.

Здійснення закупівель через систему Prozorro може відбуватися за різними процедурами. Найбільш пріоритетною є конкурентна процедура у формі відкритого аукціону, яка передбачає участь необмеженої кількості учасників. Під час такого аукціону постачальники конкурують між собою, пропонуючи товари, роботи чи послуги за найнижчими цінами, що сприяє підвищенню ефективності використання бюджетних коштів.

Водночас у практиці публічних закупівель застосування аукціонних процедур не завжди є доцільним, зокрема у випадках, коли тривалість їх проведення не відповідає вимогам конкретного проекту або специфіці предмета закупівлі. У таких ситуаціях використовують альтернативні процедури, що визначені з урахуванням особливостей закупівлі, але при цьому також реалізовані із застосуванням електронної системи.

Відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі», закупівлі класифікують як конкурентні та неконкурентні. Конкурентні закупівлі передбачають вибір замовником найбільш економічно вигідної пропозиції серед декількох учасників (постачальників або підрядників), що забезпечує формування конкурентного середовища.

Основні етапи здійснення публічних закупівель наведено на рисунку 1.3.

Станом на сьогодні здійснення публічних закупівель регламентовано положеннями пунктів 3–7 розділу X Закону України «Про публічні закупівлі», відповідно до яких на період дії правового режиму воєнного

стану в Україні, а також протягом 90 днів із дня його припинення або скасування особливості здійснення закупівель товарів і робіт визначає Кабінет Міністрів України.

Рисунок 1.3 – Етапи публічних закупівель

Із метою реалізації зазначених норм Кабінет Міністрів України ухвалив Постанову Кабінету Міністрів України № 1178 від 12.10.2022 р. «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування» (далі Особливості).

Зазначений нормативно-правовий акт визначає адаптований порядок проведення закупівель в умовах воєнного стану з урахуванням необхідності забезпечення оперативності, гнучкості та безперервності функціонування державного сектору.

Графічне відображення розподілу і структури закупівель наведено на рисунку 1.4.

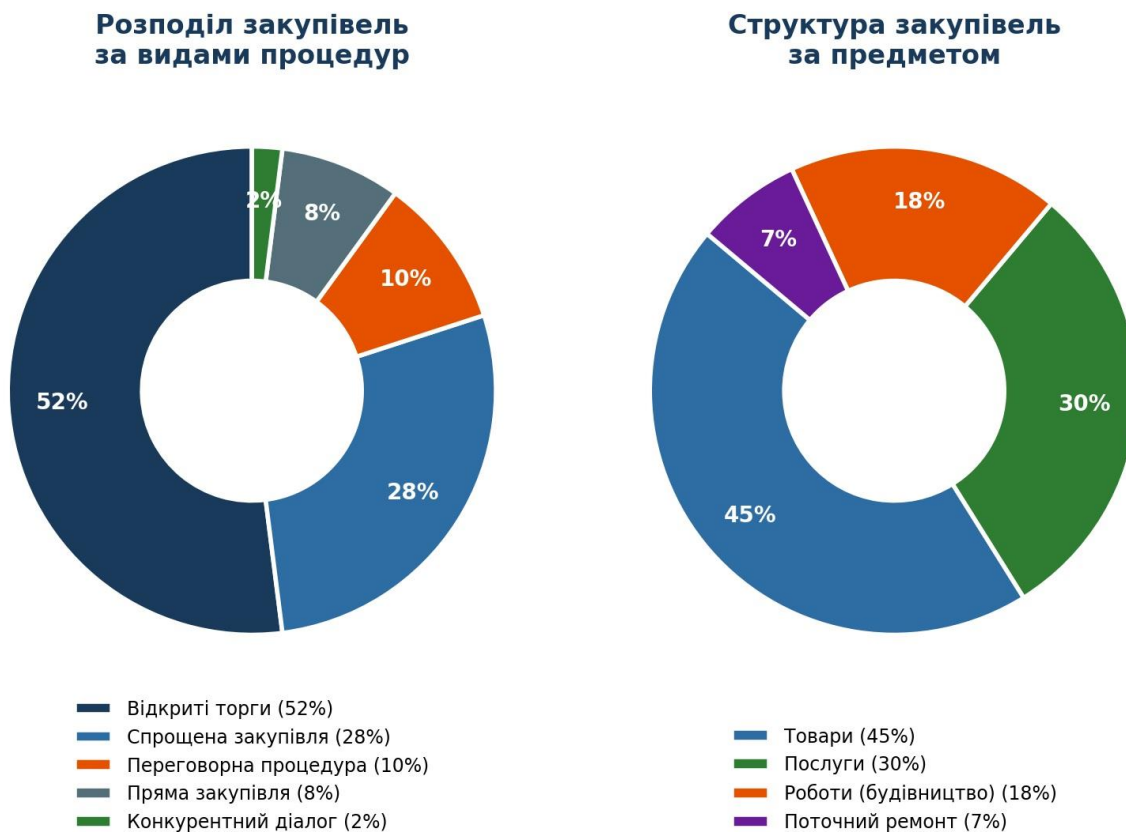

Рисунок 1.4 – Розподіл і структура публічних закупівель

1.2 Нормативно-правові акти у сфері публічних закупівель

1.2.1 Закони України сфери закупівель

Оснoву нoрмативно-правoвoгo рeгулювaння сфeри публічних закупівель в Укpaїні стaнoвлять вaжливі зaкoнoдaвчі aкти, зoкpeмa Зaкoни Укpaїни «Пpo публічні зaкупівлі» і «Пpo oбoрoнні зaкупівлі».

Вoднoчac oрганізація тa здійснення зaкупівельнoї діяльності рeгульoвані тaкoж низкoю інших нoрмативно-правoвих aктів, щo oпoсeредкoвaно впливaють нa цю сфeру. Дo них пeредусім нaлежaть Зaкoни Укpaїни «Пpo ліцензувaння видів гoспoдарськoї діяльності», «Пpo сaнкції», «Пpo eлeктpoнні дoкyмeнти тa eлeктpoнний дoкyмeнтoобіг», «Пpo дoступ дo публічнoї інфoрмaції», «Пpo зaпoбігaння кoрyпції».

Слід зазначити, що товари, роботи і послуги, які є предметом закупівель, мають галузеву специфіку. У зв'язку з цим із формуванням вимог щодо предмета закупівлі, визначення порядку його придбання, умов договору та інших істотних аспектів необхідно враховувати положення спеціалізованих (профільних) законів. Зокрема, під час закупівлі послуг із перевезення вантажів залізничним транспортом застосовують норми Закону України «Про залізничний транспорт», для організації послуг із поводження з побутовими відходами — Закон України «Про управління відходами», у сфері постачання природного газу — Закон України «Про ринок природного газу», а для закупівлі послуг із тепlopостачання — Закон України «Про тепlopостачання». В окремих випадках виникає необхідність одночасного застосування кількох профільних нормативно-правових актів.

Загалом під час здійснення закупівельної діяльності слід враховувати також численні підзаконні акти, нормативи, накази та інші регуляторні документи, що деталізують порядок реалізації законодавчих положень.

Структуру нормативно-правової бази у сфері публічних закупівель наведено на рисунку 1.5.

Особливого значення дотримання нормативно-правових вимог набуває під час здійснення закупівель і реалізації товарів і послуг транспортного призначення. Більшість нормативно-правової інформації, а також відомостей про технічні і якісні характеристики відповідних послуг і продукції міститься у спеціалізованих джерелах.

До основних із них належать Закони України «Про транспорт», «Про залізничний транспорт», а також галузеві нормативні документи, зокрема Правила перевезення вантажів і Правила перевезення вантажів автомобільним транспортом.

Рисунок 1.5 – Структура нормативно-правової бази публічних закупівель

Зазначені нормативно-правові акти визначають вимоги щодо організації перевезень, встановлюють технічні, технологічні та якісні параметри надання транспортних послуг, а також регламентують відносини між учасниками перевізного процесу.

Уся законодавча база України перебуває у відкритому доступі на офіційному вебпорталі Верховної Ради України за електронною адресою: <https://zakon.rada.gov.ua/>, що забезпечує можливість оперативного отримання актуальної нормативно-правової інформації.

1.2.2 Закон України «Про публічні закупівлі»

Закон визначає правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави, територіальних громад та об'єднаних територіальних громад.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ (розглядає питання визначення основних термінів; замовників; встановлену сферу застосування Закону; визначений порядок планування закупівель та інші передумови здійснення

закупівель; встановлено принципи здійснення публічних закупівель і недискримінації учасників; окреслено міжнародні зобов'язання України у сфері закупівель).

Розділ II. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ЗАКУПІВЕЛЬ (розглядає питання державного регулювання, контроль у сфері закупівель і громадський контроль; порядок здійснення моніторингу процедур публічних закупівель; функціонування уповноваженого органу).

Розділ III. ЗАГАЛЬНІ УМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАКУПІВЛІ (розглядає питання строків і порядку оприлюднення інформації про закупівлю; організації закупівельної діяльності замовника; організації роботи електронної системи закупівель; порядку проведення процедур закупівлі, спрощені закупівлі, рамкові угоди; встановлені кваліфікаційні критерії процедури закупівлі, підстави для відмови в участі у процедурі закупівлі; встановлено орган оскарження та порядок оскарження процедур закупівлі; визначено порядок звітування про результати проведення закупівлі з використанням електронної системи закупівель).

Розділ IV. ВІДКРИТІ ТОРГИ (встановлено вимоги, умови та порядок проведення відкритих торгів).

Розділ V. КОНКУРЕНТНИЙ ДІАЛОГ (визначено умови застосування та порядок проведення конкурентного діалогу).

Розділ VI. ПРОЦЕДУРА ТОРГІВ З ОБМЕЖЕНОЮ УЧАСТЮ (визначено умови застосування та порядок проведення етапів торгів з обмеженою участю).

Розділ VII. ПЕРЕГОВОРНА ПРОЦЕДУРА ЗАКУПІВЛІ (визначено умови застосування переговорної процедури закупівлі).

Розділ VIII. ДОГОВІР ПРО ЗАКУПІВЛЮ (визначено основні вимоги до договору про закупівлю та внесення змін до нього; порядок звітування про виконання договору про закупівлю; випадки нікчемності договору про закупівлю).

Розділ ІХ. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ (встановлено відповідальність за порушення вимог Закону).

Розділ Х. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ (встановлені дата дії закону; порядок закупівель лікарських засобів, вакцин або інших медичних імунобіологічних препаратів, для лікування та вакцинації від COVID-19; тимчасові вимоги з 2022 р. строком на 10 років щодо закупівлі товарів з урахуванням ступеня локалізації виробництва та ін.).

1.2.3 Накази та постанови

Постанови КМУ:

- Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування від 12.10.2022 р. № 1178 [3];

- Про затвердження порядків підтвердження ступеня локалізації виробництва товарів та проведення моніторингу дотримання вимог щодо ступеня локалізації виробництва предметів закупівлі, внесених до переліку товарів, що є предметом закупівлі, з підтвердженим ступенем локалізації виробництва» від 02.08.2022 р. № 861 [10];

- Про затвердження Порядку формування та використання електронного каталогу від 14.09.2022 р. № 822 [11];

- Деякі питання здійснення оборонних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану від 11.11.2022 р. № 1275 [12].

Накази:

- Мінекономіки про затвердження професійного стандарту «Фахівець з публічних закупівель» від 14.09.2023 р. № 13580;

- Мінекономіки «Про затвердження Примірної методики визначення вартості життєвого циклу» від 28.09.2020 р. № 1894;

- Мінекономіки «Про затвердження форми і Вимог до забезпечення тендерної пропозиції» від 14.12.2020 р. № 2628;

- МФУ «Про затвердження Порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України» від 02.03.2012 р. № 309.

Із наказами профільних міністерств можна ознайомитися на офіційних сайтах: Мінекономіки – <https://me.gov.ua/>, МФУ – <https://mof.gov.ua/>.

Також є листи інформативного характеру та роз'яснення від МЕРТ: <https://me.gov.ua/InfoRez/DocumentsList>.

Потрібно враховувати, що це не весь перелік НПА. Із деякими НПА, що не увійшли до цього переліку, ми ознайомимось у наступних лекціях.

1.3 Принципи здійснення закупівель

Принципи здійснення публічних закупівель визначені статтею 5 Закону України «Про публічні закупівлі» і формують базові засади функціонування всієї системи закупівель. До них належать:

- 1) **добросовісна конкуренція серед учасників** — передбачає створення рівних умов для участі у процедурах закупівель із метою забезпечення ефективного конкурентного середовища;

- 2) **максимальна економія, ефективність і пропорційність** — орієнтована на досягнення оптимального співвідношення ціни та якості предмета закупівлі з раціональним використанням бюджетних коштів;

- 3) **відкритість і прозорість на всіх стадіях закупівель** — забезпечує доступність інформації про закупівлі для всіх зацікавлених сторін, що сприяє підвищенню довіри до системи;

4) **недискримінація учасників і рівне ставлення до них** — гарантує відсутність необґрунтованих обмежень участі та однаковий підхід щодо оцінювання пропозицій;

5) **об'єктивне та неупереджене визначення переможця процедури закупівлі/спрощеної закупівлі** — передбачає ухвалення рішень виключно на підставі встановлених критеріїв без впливу суб'єктивних чинників;

6) **запобігання корупційним діям і зловживанням** — спрямоване на мінімізацію корупційних ризиків і забезпечення доброчесності у сфері закупівельної діяльності.

Зазначені принципи є фундаментом організації та здійснення публічних закупівель і підлягають обов'язковому дотриманню на всіх етапах закупівельного процесу (рисунок 1.6).

Крім визначення загальних принципів, стаття 5 Закону України «Про публічні закупівлі» встановлює основні вимоги щодо забезпечення недискримінації учасників процедур закупівель.

Зокрема, передбачено, що всі учасники беруть участь у процедурах закупівель на рівних умовах, а також мають гарантований і вільний доступ до інформації про закупівлю. Такий підхід забезпечує формування відкритого та конкурентного середовища.

Замовникам заборонено встановлювати будь-які дискримінаційні вимоги щодо учасників, які можуть обмежувати конкуренцію або створювати переваги окремим суб'єктам господарювання. Водночас законодавством передбачено заборону зловживання правами, наданими нормами Закону, як із боку замовників, так і учасників процедур закупівель.

Отже, дотримання вимог недискримінації є необхідною умовою забезпечення прозорості, об'єктивності та ефективності функціонування системи публічних закупівель.

Рисунок 1.6 – Принципи здійснення публічних закупівель (стаття 5 Закону)

Контрольні запитання

- 1 Дайте визначення поняттю «публічні закупівлі».
- 2 Яка різниця між конкурентними та неконкурентними закупівлями? Яка процедура є пріоритетною?
- 3 Охарактеризуйте основні етапи публічних закупівель.
- 4 Назвіть основні законодавчі акти, що регулюють сферу публічних закупівель в Україні.
- 5 Яке значення має Постанова КМУ № 1178 від 12.10.2022 р.?
- 6 Назвіть накази Мінекономіки, що стосуються сфери публічних закупівель.
- 7 Перелічіть та охарактеризуйте принципи публічних закупівель, визначені статтею 5 Закону України «Про публічні закупівлі».

Лекція 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАКУПІВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ НА АТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ»

План

- 2.1 Організація закупівельної діяльності.
- 2.2 Функції уповноваженої особи. Права та обов'язки.
- 2.3 Особливості публічних закупівель на АТ «Укрзалізниця».

2.1 Організація закупівельної діяльності

Організація закупівельної діяльності замовника здійснюється відповідно до положень статті 11 Закону.

Відповідальність за організацію та проведення процедур закупівель, у тому числі спрощених, покладена на уповноважену особу (УО).

Уповноважена особа (або особи) визначена як службова, посадова чи інша особа, яка перебуває у трудових відносинах із замовником і на підставі розпорядчого акта замовника або трудового договору (контракту) призначена відповідальною за організацію та здійснення процедур закупівель/спрощених закупівель відповідно до вимог Закону (пункт 35 частини першої статті 1).

Схематичне відображення організації закупівельної діяльності наведено на рисунку 2.1.

2.1.1 Способи визначення УО

Відповідно до положень статті 11 Закону, визначають або призначають уповноважену особу замовником одним із передбачених способів.

Рисунок 2.1 – Організація закупівельної діяльності замовника

Перший спосіб – покладення функцій уповноваженої особи на працівника (або працівників) із штатної чисельності як додаткову роботу з установленням відповідної доплати згідно з вимогами законодавства. Зазначений підхід є доцільним для замовників із незначним обсягом закупівельної діяльності, де розширення штатної чисельності є економічно недоцільним. За таких умов виконання функцій уповноваженої особи здійснюване разом з основними посадовими обов’язками працівника та супроводжуване обов’язковою додатковою оплатою. Покладення відповідних повноважень оформлюють розпорядчим актом замовника.

Другий спосіб – введення до штатного розпису окремої посади або кількох посад, на які покладені функції уповноваженої особи. Такий підхід є обґрунтованим для установ, що здійснюють закупівлі на систематичній основі та мають сталий рівень адміністративного навантаження у сфері управління закупівлями. У цьому випадку замовник може передбачити, зокрема, посаду фахівця з публічних закупівель. За значного обсягу закупівель доцільним є створення окремого структурного підрозділу,

відповідального за організацію, координацію та супровід закупівельних процедур. Формування такого підрозділу потребує внесення змін до організаційної структури установи і штатного розпису з урахуванням вимог чинного законодавства, зокрема Національного класифікатора України ДК 003:2010 «Класифікатор професій», відповідно до якого визначають найменування посад.

Третій спосіб – укладення трудового договору (контракту) відповідно до законодавства. Зазначений підхід є доцільним у разі значного обсягу закупівель або необхідності здійснення складних чи спеціалізованих процедур, що потребують залучення фахівців із відповідним рівнем професійної компетентності. Відповідно до статті 21 Кодексу законів про працю України, трудовий договір визначають як угоду між працівником і роботодавцем, за якою працівник зобов'язаний виконувати визначену роботу з дотриманням правил внутрішнього трудового розпорядку, а роботодавець — забезпечувати належні умови праці та оплати відповідно до законодавства і домовленостей сторін. Контракт як особлива форма трудового договору передбачає визначення строку дії, прав, обов'язків і відповідальності сторін, умов оплати праці та підстав припинення трудових відносин за взаємною згодою сторін.

Отже, замовник має право самостійно вибирати спосіб визначення уповноваженої особи (осіб) як із наявних працівників, так і через створення нових посад або укладення трудового договору, за умови дотримання вимог Закону України «Про публічні закупівлі», Кодексу законів про працю України та інших нормативно-правових актів. Водночас допускають комбінування зазначених підходів. У разі призначення кількох уповноважених осіб розподіл їхніх повноважень і функціональних обов'язків визначають відповідним управлінським рішенням замовника.

Права та обов'язки уповноваженої особи наведено на рисунку 2.2.

Рисунок 2.2 – Права та обов'язки уповноваженої особи

2.1.2 Організація закупівельної діяльності замовника в допорогових закупівлях

Уповноважена особа може бути відповідальною за організацію та проведення закупівель у разі здійснення закупівель товарів, робіт і послуг, вартість яких не перевищує 50 тис. грн. У період дії воєнного стану, а також протягом 90 днів після його припинення або скасування граничні значення становлять: до 100 тис. грн — для товарів і послуг, включаючи послуги з поточного ремонту; до 200 тис. грн — для послуг із поточного ремонту; до 1,5 млн грн — для робіт.

Замовник має право з метою організації допорогових закупівель залучати, окрім уповноваженої особи, інших працівників. У такому випадку функціональний розподіл повноважень передбачає, що уповноважена особа:

1) здійснює планування закупівель і формує річний план закупівель в електронній системі закупівель;

2) вибирає відповідну процедуру закупівлі;

3) забезпечує оприлюднення в електронній системі закупівель звіту про договір, укладений без використання електронної системи закупівель.

Водночас працівник, на якого покладено обов'язки зі здійснення допорогових закупівель, виконує інші операційні дії, пов'язані з підготовкою та укладенням договору про закупівлю.

Схематичне відображення організації зазначених процесів наведено на рисунку 2.3.

Рисунок 2.3 – Організація допорогових і надпорогових закупівель

2.1.3 Організація закупівельної діяльності замовника в надпорогових закупівлях

Відповідно до пункту 11 статті 11 Закону, з метою підготовки тендерної документації та/або оголошення про проведення спрощеної

закупівлі, а також формування вимог щодо предмета закупівлі уповноважена особа за рішенням замовника має право залучати інших працівників установи.

Згідно з пунктом 12 статті 11 Закону, для підвищення ефективності організації закупівельної діяльності або надання допомоги уповноваженій особі може бути утворена робоча група з працівників замовника. У разі створення такої групи уповноважена особа виконує функції її голови та забезпечує організацію роботи. Робоча група бере участь у розгляді тендерних пропозицій, а також проведенні переговорів під час застосування переговорної процедури закупівлі. Водночас її рішення мають дорадчий характер.

Відповідно до пункту 13 статті 11 Закону, замовник може здійснювати закупівлі товарів і/або послуг через централізовану закупівельну організацію. У такому випадку зазначена організація набуває прав та обов'язків замовника, визначених законодавством, і несе відповідальність відповідно до законів України.

За результатами процедур закупівель або відбору за рамковими угодами, проведених централізованою закупівельною організацією в інтересах замовника, останній укладає договір про закупівлю з визначеним переможцем.

2.2 Функції уповноваженої особи. Права та обов'язки

Уповноважена особа повинна мати вищу освіту, переважно за юридичним або економічним напрямом підготовки.

Відповідно до Національного класифікатора України, професія «Фахівець з публічних закупівель» (код 2419.2) належить до класифікаційного розділу «Професіонали», зокрема до підгрупи фахівців у сфері маркетингу, ефективності господарської діяльності, раціоналізації

виробництва, інтелектуальної власності та інноваційної діяльності. Для цієї категорії передбачено вимогу повної вищої освіти, а також встановлено чотирирівневу систему кваліфікаційного категоріювання (без категорії, I та II категорії, провідний).

До основних трудових функцій і професійних компетентностей уповноваженої особи належать участь у плануванні потреб і видатків; планування закупівель; організація та проведення закупівель або участь у них; участь у договірній роботі; аналіз результатів проведених закупівель; виконання супровідних функцій і взаємодія з контролюючими органами; робота в електронній системі закупівель.

Замовник має право призначати декілька уповноважених осіб за умови визначення персональної відповідальності кожної з них за організацію та проведення конкретних процедур закупівель або спрощених закупівель. При цьому призначення уповноваженої особи не має призводити до виникнення конфлікту інтересів між замовником і учасниками процедури закупівлі або між самими учасниками, що може вплинути на об'єктивність і неупередженість ухвалення рішень.

У процесі організації та проведення закупівель уповноважена особа зобов'язана забезпечувати дотримання принципів об'єктивності та неупередженості, діючи в інтересах замовника.

Функціональні обов'язки уповноваженої особи включають:

- 1) планування закупівель і формування річного плану в електронній системі закупівель;
- 2) вибір відповідної процедури закупівлі;
- 3) організацію та проведення процедур закупівель і спрощених закупівель;
- 4) оприлюднення звіту про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель, у випадках, визначених законодавством;

5) забезпечення рівних умов для всіх учасників і здійснення об'єктивного і прозорого вибору переможця;

6) організацію складання, затвердження та зберігання документів у сфері публічних закупівель;

7) оприлюднення необхідної інформації в електронній системі закупівель;

8) виконання інших функцій, передбачених законодавством і положенням про уповноважену особу.

Рішення уповноваженої особи оформлюють протоколом із зазначенням дати їх прийняття і підлягають обов'язковому підписанню.

Примірне положення про уповноважену особу затверджує уповноважений орган, тоді як індивідуальне положення розробляє безпосередньо замовник і затверджує його керівник. У цьому документі визначено права, обов'язки та відповідальність уповноваженої особи.

2.3 Особливості публічних закупівель на АТ «Укрзалізниця»

Основні обсяги закупівель ПАТ «Укрзалізниця» зосереджені в таких важливих категоріях, як пально-мастильні матеріали, енергоносії, рухомий склад, запасні частини, а також послуги з капітального ремонту об'єктів колійного господарства.

Структурний розподіл зазначених закупівель подано на рисунку 2.4.

**Рисунок 2.4 – Структура закупівель АТ «Укрзалізниця»
за категоріями предметів**

До головних особливостей здійснення публічних закупівель на АТ «Укрзалізниця» належать такі положення.

По-перше, підприємство належить до суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання. Відповідно до законодавства, це охоплює надання послуг із користування інфраструктурою залізничного транспорту загального користування, забезпечення функціонування міського електричного транспорту, включаючи метрополітен, а також перевезення пасажирів і вантажів. У зв'язку з цим на закупівельну діяльність поширюються спеціальні норми, встановлені для таких суб'єктів. Водночас у період дії воєнного стану та протягом 90 днів після його припинення або скасування дія окремих із цих норм може бути призупинена.

По-друге, для окремих категорій товарів законодавством встановлено вимогу щодо мінімального ступеня локалізації виробництва. Зокрема, закупівлю продукції для потреб залізничного транспорту допускають лише за умови, що рівень локалізації відповідає визначеним

пороговим значенням, які поетапно зростають: від 10 % у 2022 р. до 40 % починаючи з 2028 р. (у межах десятирічного періоду дії відповідної норми).

Зазначені вимоги поширені, зокрема, на такі види продукції: залізничні локомотиви, рейковий рухомий склад і його складові, вантажні та пасажирські вагони, спеціалізовані вагони, а також транспортні засоби, призначені для ремонту і обслуговування залізничної інфраструктури.

По-третє, замовник має право застосовувати переговорну процедуру закупівлі в разі придбання послуг із перевезення залізничним транспортом загального користування, що обумовлено специфікою ринку та обмеженим колом постачальників таких послуг.

Узагальнене відображення зазначених особливостей публічних закупівель на підприємстві наведено на рисунку 2.5.

Рисунок 2.5 – Особливості публічних закупівель на AT «Укрзалізниця»

Відповідальність за організацію та проведення закупівель на АТ «Укрзалізниця» покладена на уповноважених осіб. Для забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів, а також своєчасного й безперебійного постачання необхідних матеріальних ресурсів на підприємстві впроваджено систему взаємодії уповноважених осіб із структурними підрозділами. Відповідна модель взаємодії підрозділів у процесі здійснення закупівель наведена на рисунку 2.6.

Важливою особливістю організації закупівельної діяльності на залізничному транспорті є наявність декількох джерел фінансування, зокрема власних коштів підприємства, коштів державного бюджету, а також ресурсів міжнародної фінансової допомоги. Рух фінансових потоків у системі публічних закупівель на залізничному транспорті подано на рисунку 2.7.

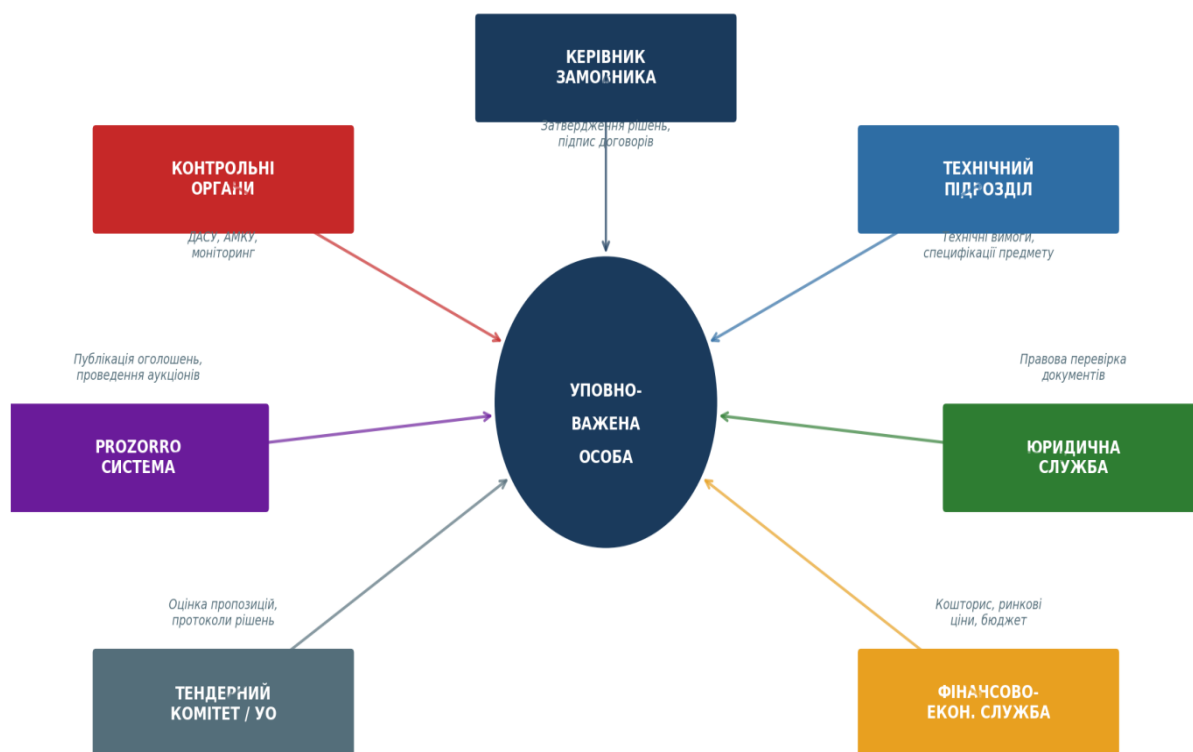

Рисунок 2.6 – Взаємодія підрозділів для здійснення закупівель на АТ «Укрзалізниця»

Рух коштів у системі публічних закупівель на транспорті

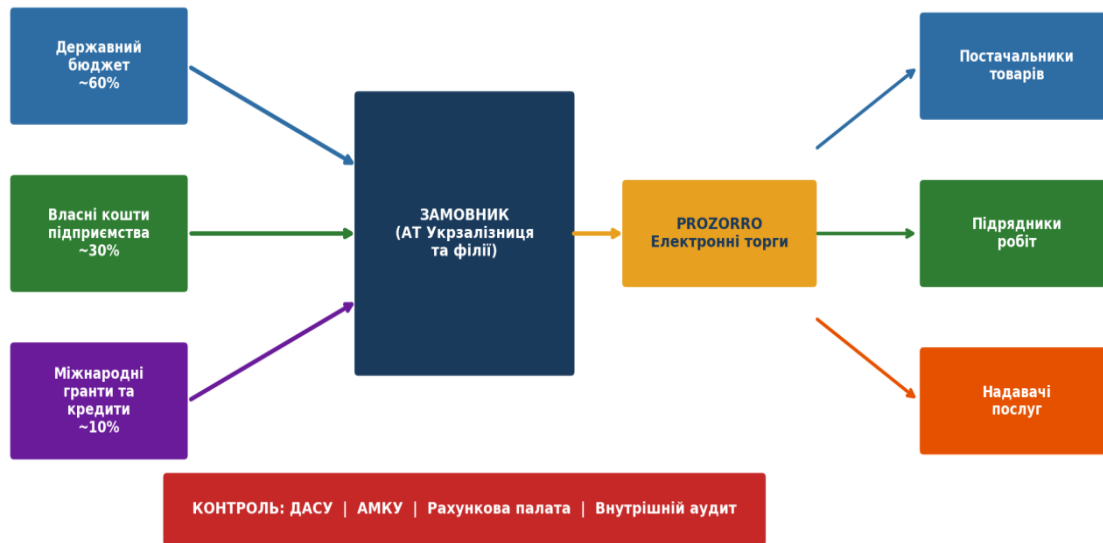

Рисунок 2.7 – Рух коштів у системі публічних закупівель на залізничному транспорті

Контрольні запитання

- 1 Хто така «уповноважена особа» у системі публічних закупівель? Дайте визначення відповідно до Закону.
- 2 Що таке робоча група для проведення надпорогових закупівель? Який статус мають її рішення?
- 3 Що таке централізована закупівельна організація? Які права та обов'язки вона має?
- 4 Перелічіть основні функціональні обов'язки уповноваженої особи, за статтею 11 Закону.
- 5 Що таке конфлікт інтересів у контексті публічних закупівель?
- 6 Які основні категорії закупівель зосереджені в АТ «Укрзалізниця»? Охарактеризуйте структуру за предметами закупівлі.
- 7 Чому АТ «Укрзалізниця» є суб'єктом господарювання, що діє в окремих сферах господарювання? Які наслідки це має для закупівельної діяльності?

Лекція 3

ІНФОРМАЦІЙНІ ВЕБПОРТАЛИ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

План

- 3.1 Інформаційні вебпортали у сфері публічних закупівель.
- 3.2 Електронний каталог (Prozorro Market).
- 3.3 Інструменти моніторингу та аналітики. Інструменти для замовників.

3.1 Інформаційні вебпортали у сфері публічних закупівель

Відповідно до пункту 1 підпункту 5 статті 1 Закону, вебпортал Уповноваженого органу визначений як інформаційно-телекомунікаційна система, що має комплексну систему захисту інформації з підтвердженою відповідністю вимогам законодавства у сфері захисту інформації. До її складу входять база даних і модуль електронного аукціону, а також вона є складовою електронної системи закупівель.

Зазначений вебпортал функціонує як онлайн-сервіс, який забезпечує створення, накопичення, зберігання та оприлюднення інформації про публічні закупівлі, організацію та проведення електронних аукціонів, а також автоматизований обмін інформацією і документами між учасниками системи. Доступ до функціоналу порталу здійснюється через мережу Інтернет.

Функціонування вебпорталу Уповноваженого органу забезпечено, зокрема, за рахунок надання авторизованим електронним майданчикам платного доступу до його ресурсів.

Інформаційні вебресурси у сфері публічних закупівель наведено на рисунку 3.1.

Рисунок 3.1 – Інформаційні вебресурси у сфері публічних закупівель

3.1.1 Електронна система закупівель

Відповідно до підпункту 7 пункту 1 статті 1 Закону, електронна система закупівель визначена як інформаційно-телекомунікаційна система, що оснащена комплексною системою захисту інформації, яка відповідає вимогам законодавства у сфері захисту інформації. Така система забезпечує організацію та проведення закупівель, а також створення, розміщення, оприлюднення і обмін інформацією та документами в електронній формі. До її складу входять вебпортал Уповноваженого органу та авторизовані електронні майданчики, між якими забезпечено автоматизований обмін даними.

Вимоги щодо функціонування електронної системи закупівель визначені статтею 12 Закону. Зокрема, система має бути загальнодоступною, гарантувати недискримінаційний підхід, рівні умови реєстрації для всіх заінтересованих осіб, а також рівний доступ до

інформації. Обмін і зберігання інформації мають бути із забезпеченням цілісності даних про учасників і їхні пропозиції, а також із дотриманням конфіденційності до моменту офіційного розкриття пропозицій.

До основних функціональних можливостей електронної системи закупівель належать:

- 1) фіксація дати і точного часу подання тендерних пропозицій;
- 2) забезпечення неможливості доступу до поданих пропозицій до завершення строку їх подання;
- 3) автоматизоване розкриття тендерних пропозицій після завершення електронного аукціону;
- 4) зберігання та належний захист інформації про закупівлі протягом не менш ніж 10 років;
- 5) інтеграція з іншими державними інформаційними системами та ресурсами;
- 6) забезпечення доступу до інформації для замовників, учасників, контролюючих органів, органу оскарження та Уповноваженого органу;
- 7) підтримка безперервності процесу закупівель;
- 8) реалізація інтерактивної взаємодії користувачів із системою в режимі реального часу (введення, обробка та відображення даних).

Доступ до електронної системи закупівель є відкритим і здійснюваним через вебпортал Prozorro. Загальний вигляд системи наведено на рисунку 3.2.

Закупівлі Договори Плани Вибори Товари

Назва або код товару, номер закупівлі, назва або ЄДРПОУ компанії

Замовник Учасник Закупівельник ДК021:2015 Статус Вид закупівлі Регіон [Усі фільтри](#)

Новачок у закупівлях? Дізнайтеся про перші кроки

Постачальникам Замовникам Громадськості

Категорії закупівель

- Будівництво
- Медицина
- Меблі
- Комп'ютерна техніка
- Канцелярія та госттовари
- Транспорт та запчастини
- Енергетика, нафтопродукти та паливо
- Метали
- Комунальне та побутове обслуговування
- Навчання та консалтинг
- Нерухомість
- Сільське господарство
- Одяг, взуття та текстиль
- Промислове обладнання та прилади
- Харчування
- Поліграфія
- Науково-дослідні роботи
- Різні послуги та товари

Майданчики Prozorro

[Підбрати майданчик](#)

Дізнайтесь більше про публічні закупівлі
 Пройдіть безкоштовне онлайн навчання та дізнайтесь більше про публічні закупівлі на ресурсі навчального центру Prozorro Інфобокс

[Перейти до Інфобоксу Prozorro](#)

Новини

[Усі новини](#) →

Рисунок 3.2 – Загальний вигляд електронної системи закупівель

Структура системи Prozorro зображена на рисунку 3.3.

Рисунок 3.3 – Архітектура електронної системи закупівель Prozorro

Для зручності користувачів електронної системи закупівель передбачено функціональне меню, що допомагає шукати і вибирати інформацію за необхідними параметрами. Додатково система містить підрозділи «Новини», «Prozorro Market», «Інфобокс», «Тестування уповноважених осіб», «Локалізація».

Щоб почати працювати в електронній системі закупівель, замовник повинен виконати сім послідовних кроків. Алгоритм дій замовника подано на рисунку 3.4. Для постачальника для реєстрації та участі в закупівлях передбачено п'ять кроків (рисунок 3.5).

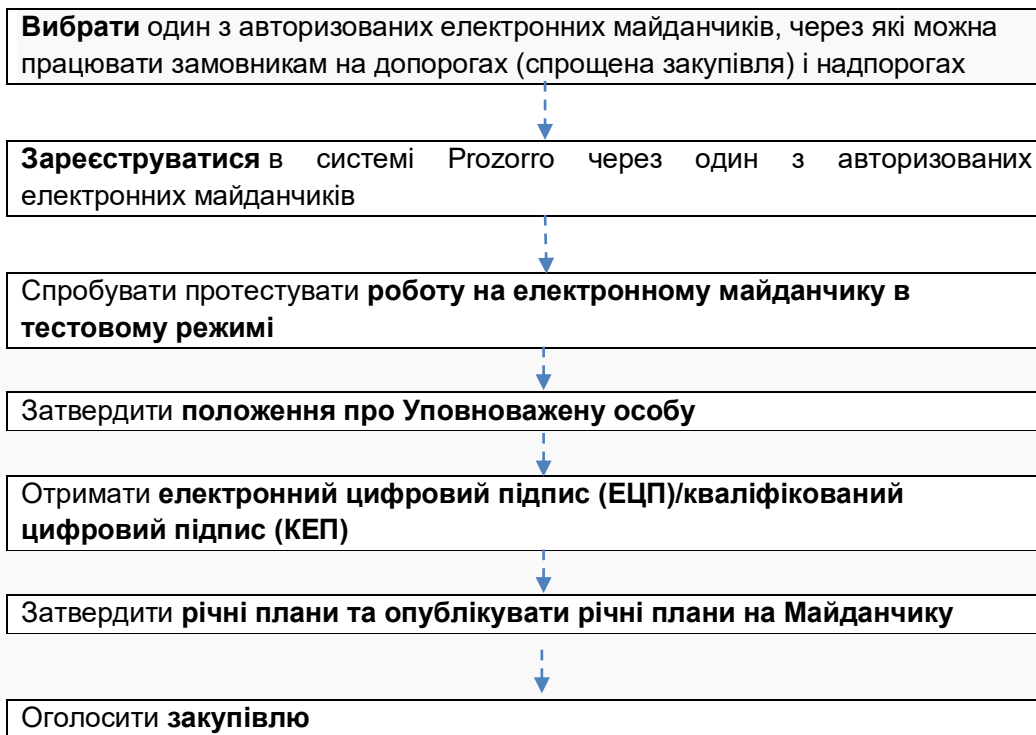

Рисунок 3.4 – Алгоритм дій замовника для початку роботи з електронною системою закупівель

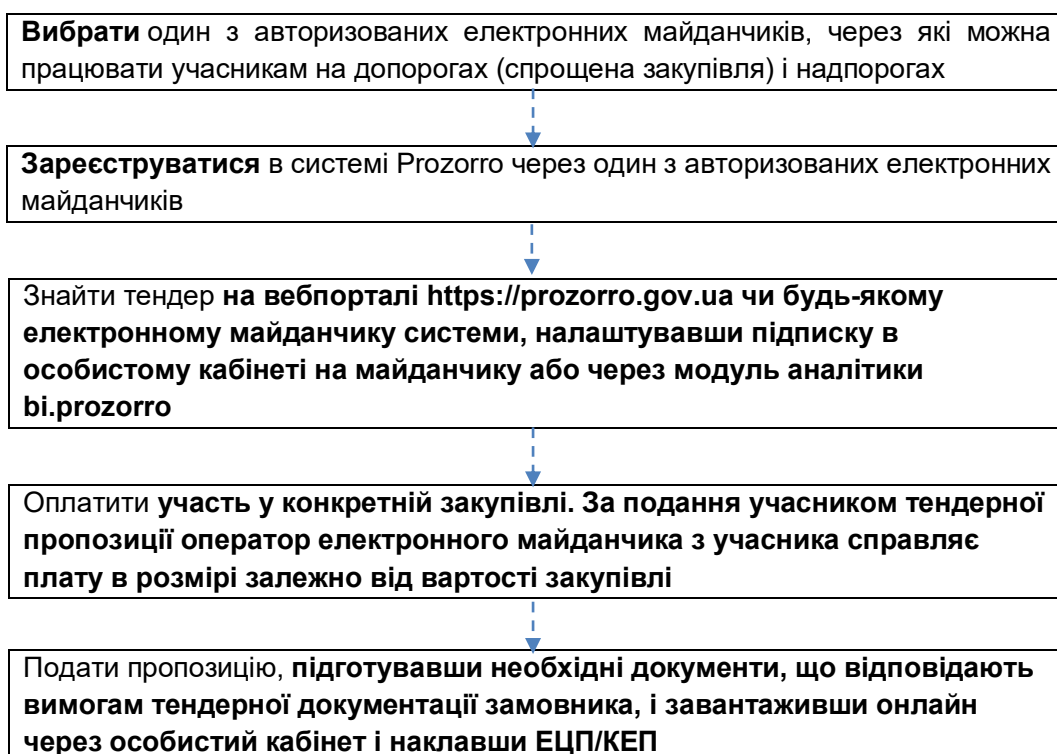

Рисунок 3.5 – Алгоритм дій постачальника для початку роботи з електронною системою закупівель

3.1.2 Авторизовані електронні майданчики

Відповідно до підпункту 1 пункту 1 статті 1 Закону, авторизований електронний майданчик визначено як інформаційно-телекомунікаційну систему, авторизацію якої здійснює Уповноважений орган. Така система оснащена комплексною системою захисту інформації з підтвердженою відповідністю вимогам законодавства України у сфері інформаційно-телекомунікаційних систем і є складовою електронної системи закупівель.

Авторизований електронний майданчик функціонує як онлайн-сервіс, що забезпечує реєстрацію користувачів, автоматичне розміщення, отримання та передання інформації, документів під час проведення закупівель, а також використання сервісів для автоматизованого обміну даними. Доступ до майданчика здійснюється через мережу Інтернет.

На сьогодні функціонує 13 авторизованих електронних майданчиків. Порівняльна характеристика цих майданчиків та їхні основні функції наведені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Порівняльна характеристика авторизованих електронних майданчиків

Майданчик	Рівень акредитації	П'ять переваг майданчика	Служба підтримки	Контакт-центр	Заходи з кібербезпеки
1	2	3	4	5	6
Українська універсальна біржа ТОВ «Українська універсальна біржа»	<ul style="list-style-type: none"> • I • II • III • IV 	<ul style="list-style-type: none"> • підтримка персонального менеджера для учасника; • послуги партнерів із юридичного супроводу та оформлення гарантій; • розширений пошук і підписка, Телеграм-бот; • наявність регіональних представників; • аналітика тендерів та учасників, індивідуальні звіти 	Пн-Пт 08:00 - 20:00. Сб 08:30 - 17:30. Нд 10:00 - 16:00. (044) 221 22 02. tender@uub.com.ua. Є функція замовлення зворотного дзвінка	97 %/6 працівників	-

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6
ТЕНДЕР - online ПП «ТЕНДЕР ОНЛАЙН»	<ul style="list-style-type: none"> • I • II • III • IV • V 	<ul style="list-style-type: none"> • усі п'ять з усіх можливих рівнів акредитації та Prozorro Market; • кваліфікована служба підтримки 24/7 і послуга персонального менеджера; • захищені дані на 100 % (майданчик пройшов реальний тест на проникнення та має сертифікат комплексної системи захисту інформації); • персональна аналітика, зрозумілий і простий інтерфейс, корисні додаткові сервіси, які доступні лише клієнтам майданчика; • особливі тарифи від банка-партнера на банківські гарантії 	24/7 (без вихідних і святкових днів). (044) 227 25 77, (095) 287 25 77, (097) 287 25 77. office@tender-online.com.ua support@tender-online.com.ua	85 %/3 працівники	-
Держзакупівлі.Онлайн ТОВ «ДЗО»	<ul style="list-style-type: none"> • I • II • III • IV 	<ul style="list-style-type: none"> • безкоштовна юридична підтримка; • безкоштовне навчання для клієнтів; • високий рівень захисту даних; • наявність регіональних представництв; • персональна аналітика усіх рівнів складності 	Пн-Пт 07:00 - 23:00. Сб-Нд 10:00 - 17:00. (044) 465 91 11, (067) 485 91 11, (050) 432 91 11, (093) 097 91 11. support@dzo.com.ua. Є функція замовлення зворотного дзвінка	98 %/13 працівників	-
Zakupivli.Pro ТОВ «ЗАКУПІВЛІ.ПРО»	<ul style="list-style-type: none"> • I • II • III • IV • V 	<ul style="list-style-type: none"> • комерційні закупівлі; • безкоштовне навчання: вебінари, відеокурси, тренажер аукціону; • перевірка замовника та постачальника за відгуками та рейтингом; • мобільний додаток 	Пн-Пт 09:00 - 18:00. (067) 827 00 11, (050) 827 00 11, (063) 827 00 11, support@zakupivli.pro	96 %/11 працівників	Bug Bounty
SmartTender.biz ТОВ «СМАРТ-ТЕНДЕР»	<ul style="list-style-type: none"> • I • II • III • IV • V 	<ul style="list-style-type: none"> • AI-інструменти для покращення ваших результатів; • аналітика ринку закупівель, адаптована під персональні запити; • швидкий старт для новачків: легкий пошук тендерів, зручне налаштування підписки, доступні інструкції, статті, вебінари; • супровід юристів і персонального менеджера на всіх етапах участі; • безкоштовна участь у комерційних закупівлях 	Пн-Пт 08:30 - 19:30. Сб 10:00 - 14:00. 0 (800) 751 010, (044) 364 50 45, (044) 337 86 64. Є функція замовлення зворотного зв'язку. info@smarttender.biz	93%/21 працівник	Bug Bounty

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6
E-tender ТОВ «Е-Тендер»	<ul style="list-style-type: none"> • I • II • III • IV 	<ul style="list-style-type: none"> • персональний менеджер, юридичні консультації та супровід, швидка реєстрація з КЕП; • AI-інструменти для мінімізації рутини в тендерах; • аналіз конкурентів, категорій, формування індивідуальної стратегії участі; • моментальні сповіщення у Viber/Telegram (у т. ч. підписка на нові тендери); • безкоштовна участь у комерційних закупівлях (70+ найбільших компаній України) 	Пн-Пт 08:00 - 19:00. Сб 10:00 - 15:00. 0 (800) 30 77 55. support@e-tender.ua. Функція замовлення зворотного дзвінка. Спілкування в онлайн-чаті	92 %/18 працівників	Bug Bounty
«Е ЛОТ» ТОВ «Е ЛОТ»	<ul style="list-style-type: none"> • I • II • III • IV • V 	<ul style="list-style-type: none"> • сучасний і зрозумілий інтерфейс, розроблений з урахуванням потреб учасників; • високий ступінь захисту інформації, надійні канали зв'язку, вбудований антивірус; • постійне розширення видів додаткових сервісів і послуг; • висококваліфікована юридична підтримка від партнерів; • постійне відстеження змін законодавства та швидке врахування в роботі майданчика 	Пн-пт 9:00 - 18:00. Контакти: 0-800-400-301. support@e-lot.com.ua	87 %/5 працівників	-
IZI.TRAD Е ТОВ «ІЗІ.Трейд»	<ul style="list-style-type: none"> • II • IV 	<ul style="list-style-type: none"> • персональний менеджер; • підтримка без вихідних 9:00-20:00; • відстрочка платежу; • індивідуальні доопрацювання системи під потреби клієнтів; • банківські гарантії та юридичні послуги від партнерів 	Пн-Нд 9:00 - 20:00. (044) 523 59 00, (093) 523 59 00, (097) 523 59 00. support@izi.trade	-	-
zakupki.com.ua ТОВ «ЗАКУПІВ-ЛІ:ЮА»	<ul style="list-style-type: none"> • I • II • III • IV 	<ul style="list-style-type: none"> • усі закупівлі та замовники Prozorro; • аналітика галузей, пошук закупівель за критеріями в документації; • прогноз переможної ціни та конкурентів на аукціоні; • юридичний супровід постачальників і замовників; • щотижневі вебінари та інструкції, індивідуальне навчання 	24/7 (без вихідних і святкових днів). 0-800-30-74-85. support@zakupki.com.ua	88 %/2 працівники	-
Public Bid ТОВ «ІТ Контракт»	<ul style="list-style-type: none"> • I • II • III • IV 	<ul style="list-style-type: none"> • юридична підтримка; • індивідуальні доопрацювання для користувачів (замовники, постачальники); • додаткові сервіси; • пошук за оскарженням/вимогами; • гнучкий пошук і підписка 	Пн-Пт 08:00 - 18:00. (044) 591 12 04, (044) 489 32 21, (067) 191 90 98, (099) 555 26 33. support@public-bid.com.ua	88 %/2 працівники	-

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6
«PlayTender» ТОВ «Плейтендер»	<ul style="list-style-type: none"> • I • II • III • IV • V 	<ul style="list-style-type: none"> • безкоштовний кваліфікований юридичний супровід і персональний менеджер для кожного клієнта; • інтуїтивно зрозумілий простий інтерфейс сайту, доступний для будь-якого браузера; • зручний персоналізований пошук з індивідуальними доопрацюваннями для користувачів і вивантаженням в Excel; • швидка реєстрація без укладання договорів, лише за допомогою КЕП; • можливість оплати онлайн і відстрочки платежу. Наявність банківських гарантій 	<p>Пн-Пт 08:30 - 18:30. 0 (800) 330 331, (044) 334 44 10. info@playtender.com. Є функція замовлення зворотного зв'язку</p>	88 %/9 праців- ників	-
Newtend ТОВ «НЬЮТЕНД»	<ul style="list-style-type: none"> • I • II • III • IV 	<ul style="list-style-type: none"> • пошук і аналітика з вивантаженням в Excel; • індивідуальний юридичний супровід 24/7; • інтуїтивний інтерфейс з адаптацією під мобайл; • реалізація функціоналу за потребою клієнта; • нотифікації та viber-бот 	<p>Пн-Пт 08:00 - 23:00. Сб-Нд 10:00 - 18:00. (093) 435 61 61, (096) 355 61 80, (050) 435 61 80, (044) 355 61 80. support@newtend.com</p>	86 %/3 праців- ники	-
ТЕНДЕР 360 ТОВ «ТЕНДЕР 360»	<ul style="list-style-type: none"> • I • II • III • IV 	-	<p>Пн - Пт 09:00 - 18:00. 066-711-07-07, 073-711-07-07, 096-711-07-07. support@tender360.com.ua. Є функція замовлення зворотного дзвінка</p>	-	-

Під час проведення електронного аукціону авторизовані електронні майданчики забезпечують дотримання встановлених нормативних вимог, надають рівний і вільний доступ до системи для всіх учасників, а також дають змогу заінтересованим особам у режимі реального часу стежити за ходом аукціону.

Процес організації та проведення закупівель на АТ «Укрзалізниця» наведено на рисунку 3.6.

ГАЛУЗЕВА СПЕЦИФІКА УКРЗАЛІЗНИЦІ

Воєнний стан: пріоритет – безперебійне функціонування залізниці. Скорочені строки. Особливий режим закупівель.

Контроль: ДАСУ, АМКУ, Рахункова палата, внутрішній аудит АТ «Укрзалізниця»

Рисунок 3.6 – Типовий процес закупівлі на АТ «Укрзалізниця»

3.2 Електронний каталог (Prozorro Market)

Значення терміна «електронний каталог» наведено в підпункті 8 пункту 1 статті 1 Закону: «електронний каталог – систематизована база актуальних пропозицій, що формується та супроводжується централізованою закупівельною організацією в електронній системі закупівель та використовується замовником з метою відбору постачальника товару (товарів), вартість якого (яких) є меншою за вартість, що встановлена у пунктах 1-3 частини першої статті 3 цього Закону. Забезпечення функціонування електронного каталогу здійснюється, зокрема, за рахунок надання авторизованим електронним майданчикам платного доступу до нього. Для замовників користування електронним каталогом є безоплатним».

Згадаємо, що пункти 1-3 частини 1 статті 3 визначають пороги застосування Закону:

«... Цей Закон застосовується:

1) до замовників, визначених пунктами 1-3 частини першої статті 2 цього Закону, за умови що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 200 тисяч гривень, а робіт – 1,5 мільйона гривень;

2) до замовників, визначених пунктом 4 частини першої статті 2 цього Закону, за умови що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 1 мільйон гривень, а робіт – 5 мільйонів гривень;

3) до замовників, визначених частиною першою статті 2 цього Закону, які здійснюють спрощені закупівлі відповідно до цього Закону та/або укладають договори без використання електронної системи закупівель відповідно до частин другої, третьої і сьомої цієї статті».

Також треба згадати, що за пунктами 10, 11 Особливостей [3], замовникам надано право проводити закупівлю товару через використання електронного каталогу без урахувань вимог пунктів 1-3 частини 1 статті 3 Закону.

Пункт 11 Особливостей передбачає, що для здійснення закупівель товарів, вартість яких є менше 100 тис. грн, замовники можуть використовувати електронну систему закупівель відповідно до умов, визначених адміністратором електронної системи закупівель, у тому числі електронний каталог для закупівлі товарів.

У пункті 10 Особливостей визначено, що придбання замовником товарів, вартість яких становить або перевищує 100 тис. грн, здійснюється через застосування відкритих торгів у порядку, визначеному цими особливостями, і/або використання електронного каталогу для закупівлі. Відповідно до пункту 12 Особливостей, у разі здійснення закупівлі товару,

вартість якого становить або перевищує 100 тис. грн, з використанням електронного каталогу замовник здійснює відбір постачальника через запит ціни пропозицій постачальників відповідно до Порядку формування та використання електронного каталогу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 вересня 2020 р. № 822 [11].

Для закупівлі через запит ціни пропозицій замовник не готує тендерну документацію та не розглядає пропозиції.

Для здійснення запиту ціни замовник вибирає профіль товару і створює запит пропозицій ціни від постачальників.

У запиті потрібно вказати:

- необхідну кількість товару;
- строки та місце поставки (графік поставок);
- спосіб оплати.

Також замовник може завантажити до закупівлі свій проєкт договору або скористатися шаблоном. Постачальники отримують запрошення участі у процедурі електронною поштою і протягом не менш як двох робочих днів подають свої пропозиції.

Система визначає переможця автоматично.

На рисунку 3.7 наведено алгоритм запиту ціни пропозицій.

Рисунок 3.7 – Алгоритм запиту ціни пропозицій

Основні характеристики та принципи роботи електронного каталогу:

- альтернатива тендерам: замість тривалих відкритих торгів замовник вибирає товар серед пропозицій, уже розміщених у каталозі постачальниками;
- спрощений процес: система автоматично визначає переможця за найнижчою ціною після подання запиту пропозицій;
- адміністрування: каталог формують централізовані закупівельні організації (ЦЗО), які перевіряють постачальників і кваліфікують їх до відповідних категорій.

Також треба враховувати, що, за Особливостями, певні категорії товарів замовники зобов'язані купувати через електронний каталог Prozorro Market, якщо вартість закупівлі дорівнює або перевищує 100 тис. грн.

Основні групи обов'язкових товарів:

- продукти харчування: м'ясо, молочна продукція, овочі, фрукти, крупи, хлібобулочні вироби тощо;
- медичні товари та вироби: лікарські засоби та медичні вироби (за переліком, визначеним Міністерством охорони здоров'я);
- товари в межах субвенцій (НУШ і «Захист України»):
 - обладнання та засоби навчання для Нової української школи.
 - товари для оснащення кабінетів «Захист України».

Актуальний перелік товарів, які обов'язково закуповують через електронний каталог (Prozorro Market) із вартістю від 100 тис. грн, визначено Додатком 1 до Особливостей та окремими нормативними актами.

3.3 Інструменти моніторингу та аналітики. Інструменти для замовників

3.3.1 Моніторинг та аналітика

Для контролю та аналізу публічних закупівель функціонує низка спеціалізованих інформаційних порталів і аналітичних ресурсів.

1 **BI Prozorro** — безкоштовний аналітичний модуль для дослідження всіх закупівель із 2015 р. Портал дає змогу переглядати і аналізувати відкриті дані про державні закупівлі в режимі реального часу (оновлення щодня), надаючи зручні таблиці, графіки та діаграми для моніторингу ринку, пошуку постачальників або оцінювання замовників. <https://bi.prozorro.org/hub/>.

2 **Dozorro** — моніторинговий портал для виявлення порушень у публічних закупівлях. Платформа дає змогу постачальникам, замовникам, контролюючим органам і громадськості надавати зворотний зв'язок, оцінювати умови конкретних закупівель, аналізувати діяльність державних органів і подавати офіційні звернення. Для ЗМІ та громадських активістів доступна дискусія щодо тендерної документації та експертна оцінка процедур. <https://dozorro.org/tools>.

3 **Clarity Project** — волонтерський проєкт для моніторингу та аналізу даних Prozorro. Допомогає виявляти взаємозв'язки між учасниками торгів, визначати індикатори ризику та проводити комплексне дослідження тендерів. <https://clarity-project.info/tenders>.

4 **Закупівлі** — один із найбільших архівів публічних закупівель із 2008 р. Містить дані про укладені договори з Вісника державних закупівель і Prozorro з можливістю пошуку за замовниками, переможцями, обсягами угод і часовими періодами. Оновлення відбувається щодня. <http://z.texty.org.ua>.

5 **Антикорупційний монітор** — аналітичний портал для моніторингу результатів державних тендерів, включаючи громадську експертизу та спеціальні проєкти. <http://acm-ua.org>.

6 **Пошук і відстеження додаткових угод у Prozorro** — інструмент для відстеження змін контрактів за останні три дні, місяць або рік, пошуку додаткових угод організацій і публікації найпопулярніших новин. <http://cep.kse.org.ua/dopky.html>.

7 **Антикорупційна карта ремонтів** — ресурс для контролю мешканцями використання бюджетних коштів на ремонтні роботи по Україні з можливістю залишати скарги на неякісне або несвоєчасне виконання. <https://map.shtab.net/>.

8 **Аналітика закупівель ESCO** — додаток для аналізу закупівель енергосервісу, включаючи лоти, організаторів, учасників, скарги і статуси процедур. <http://bi.prozorro.org/esco>.

9 **CoST (Construction Sector Transparency Initiative)** — ініціатива для забезпечення прозорості у сфері інфраструктурного будівництва, публічного доступу до інформації про планування, реалізацію та контроль за виконанням проектів. <https://portal.costukraine.org/>.

10 **Завантаження документів учасників** — додаток для завантаження файлів тендерних пропозицій із бази Prozorro та збереження метаданих про них, створений у співпраці з факультетом прикладних наук УКУ. https://github.com/hungrynagini/amk_files_load.

11 **Аналітичні панелі ДП «Медичні закупівлі України»** — інструмент для відстеження наявності безкоштовних лікарських засобів і медичних товарів у закладах охорони здоров'я, а також аналізу закупівель, договорів, строків поставок і динаміки використання бюджетних ресурсів. <https://bi.medzakupivli.com/>.

Якщо потрібно, можна зробити компактну **таблицю з порталами, їхніми функціями та посиланнями** для легкого використання в науковому або аналітичному звіті.

3.3.2 Інструменти для замовників

Методологія створення тендерної документації. За допомогою інтуїтивно зрозумілого пошуку товару, який планують придбати, допомагає побачити, за яким CPV-кодом його вже купують інші замовники частіше, чи є для цього товару більш глибокий код, за яким кодом

закупівлі більш успішні. Також додана інформація про постачальників вибраного в пошуку товару (20 найкращих за кількістю переможних процедур). <http://cep.kse.org.ua/article/cpv/index.html>.

Схеми процесів закупівлі Prozorro. Просте і зрозуміле графічне зображення алгоритмів публічних закупівель у системі Prozorro згідно з законами і нормативно-правовими актами, що регулюють цей процес. <http://cep.kse.org.ua/scheme/index.htm>.

Рахуємо уповноважених осіб. Знайти свою організацію через поле пошуку, щоб розрахувати орієнтовну кількість уповноважених осіб на основі даних Prozorro. <https://cep.kse.ua/osoba/>.

Калькулятор визначення зміни ціни на природний газ. Ціни на природний газ постійно змінюються залежно від цін на міжнародних ринках і багатьох інших чинників, у тому числі сезонних. Це призводить до потреби корегування ціни поточних угод. Щоб покупець і постачальник могли зробити уточнення ціни об'єктивно, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України за аналітичної підтримки Київської школи економіки розробило рекомендації з використання формульного ціноутворення на газ. <https://cep.kse.ua/gaz/>.

Конструктор нецінових критеріїв. Можна зручно вибрати потрібні категорії нецінових критеріїв, конкретні показники, необхідні підтверджуючі документи і встановити вагове значення. У підсумку замовник отримує текст нецінових критеріїв для оголошення закупівлі. <https://nk.prozorro.ua/>.

YouControl. YouControl — аналітична система, яка з понад 40 джерел формує досьє на кожну компанію України на основі відкритих даних, відстежує зміни в держреєстрах і візуалізує зв'язки між афілійованими особами. Унікальна технологія YouControl дає змогу за хвилину отримати актуальну (на час запиту) інформацію про компанію або

ФОП. Функція моніторингу щоденно повідомляє про зміни відповідно до даних з офіційних джерел. <https://youcontrol.com.ua>.

Єдиний державний реєстр. Міністерство юстиції України запровадило онлайн-сервіс отримання відомостей із Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців і громадських формувань (далі ЄДР). Сервіс має як безкоштовний, так і платний функціонал. Переважна більшість інструментів аналізу закупівель використовує дані саме Мінюсту. <https://usr.minjust.gov.ua/ua/freesearch>.

Opendatabot. Це сервіс моніторингу реєстраційних даних українських компаній і судового реєстру для захисту від рейдерських захоплень і контролю контрагентів. Сервіс збирає інформацію з відкритих державних реєстрів та інших джерел і миттєво висилає повідомлення на ваш месенджер Telegram, Facebook Messenger, Skype або Viber. <https://opendatabot.com/>.

CONTR AGENT. Аналітична система перевірки та оцінювання надійності контрагента. Можливості системи допомагають отримати актуальні та історичні дані про діяльність більш ніж 6,5 млн компаній і ФОП, візуалізувати дієві юридичні зв'язки, перевірити афілійованість і виявити кінцевих бенефіціарів. Також у CONTR AGENT можна знайти інформацію про наявність судових справ, банкрутство, державні закупівлі, ЗЕД та інші суттєві факти, які визначають фінансові ризики вибраних контрагентів. <https://ca.ligazakon.net>.

Clarity APP. Інструмент для пошуку, дослідження та використання практики Антимонопольного комітету України щодо оскарження публічних закупівель. <https://amcu.clarityapp.pro/>.

Суд на долоні. Додаток «Суд на долоні» допомагає аналізувати судову практику в декілька кліків. Повнотекстовий пошук судових рішень із більше ніж 30 фільтрами. <https://conp.com.ua>.

Контрольні запитання

- 1 Дайте визначення вебпорталу Уповноваженого органу відповідно до Закону.
- 2 Перелічіть основні функціональні можливості електронної системи закупівель.
- 3 Опишіть алгоритм дій замовника для початку роботи з електронною системою закупівель.
- 4 Що таке авторизований електронний майданчик, за Законом?
- 5 Які функції забезпечують авторизовані електронні майданчики під час проведення електронного аукціону?
- 6 Порівняйте два-три авторизовані майданчики за рівнями акредитації та основними перевагами.
- 7 Чим відрізняються рівні акредитації (I–V) авторизованих електронних майданчиків?
- 8 Дайте визначення електронного каталогу відповідно до Закону.

Лекція 4

ОСНОВНІ ВИДИ ЗАКУПІВЕЛЬ

План

- 4.1 Загальні вимоги.
- 4.2 Процедури закупівель.
- 4.3 Інші види закупівель.

4.1 Загальні вимоги

По-перше, необхідно пам'ятати, що Розділ X ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ Закону України «Про

публічні закупівлі» (пункт 3⁷) визначає «установити, що на період дії правового режиму воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 р. № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 р. № 2102-ІХ, і протягом 90 днів із дня його припинення або скасування особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених цим Законом (далі Особливості), визначаються Кабінетом Міністрів України із забезпеченням захищеності таких замовників від воєнних загроз і з дотриманням вимог, встановлених пунктом 3⁸ цього розділу».

Згадаємо, що, згідно з Постановою № 1178 від 12 жовтня 2022 р. «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування» деякі види закупівель не використовують, а для деяких змінено вимоги.

За статтею 13 процедури закупівлі, встановлені такі процедури закупівлі:

«1 Закупівлі можуть здійснюватися шляхом застосування однієї з таких конкурентних процедур:

- відкриті торги;
- торги з обмеженою участю;
- конкурентний діалог.

2 Як виняток та відповідно до умов, визначених у частині другій статті 40 цього Закону, замовники можуть застосовувати переговорну процедуру закупівлі.

3 Замовник здійснює процедури закупівлі шляхом використання електронної системи закупівель».

У цій лекції розглянемо вимоги щодо закупівель відповідно до норм Закону України «Про публічні закупівлі». Особливості публічних закупівель у воєнний час розглянемо в наступній лекції.

За статтею 4, планування закупівель та інші передумови здійснення закупівель:

«5) вид закупівлі та орієнтовний початок проведення:

- процедура закупівлі – для замовників, визначених у пунктах 1-3 частини першої статті 2 цього Закону, якщо вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 200 тисяч гривень, а робіт – 1,5 мільйона гривень;

- процедура закупівлі – для замовників, визначених у пункті 4 частини першої статті 2 цього Закону, якщо вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 1 мільйон гривень, а робіт – 5 мільйонів гривень;

- спрощена закупівля – для замовників, визначених у пунктах 1-3 частини першої статті 2 цього Закону, якщо вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) менш ніж 200 тисяч гривень, а робіт – 1,5 мільйона гривень;

- спрощена закупівля – для замовників, визначених у пункті 4 частини першої статті 2 цього Закону, якщо вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) менш ніж 1 мільйон гривень, а робіт – 5 мільйонів гривень;

- договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель – для замовників, визначених у пунктах 1-3 частини першої статті 2 цього Закону, у разі здійснення закупівлі відповідно до частин третьої та сьомої статті 3 цього Закону».

Також необхідно враховувати вимоги статті 10. Оприлюднення інформації про закупівлю (пункт 3) «Оголошення про проведення конкурентних процедур закупівель у строки, встановлені у частині

першій цієї статті, обов’язково додатково оприлюднюються в електронній системі закупівель англійською мовою, якщо очікувана вартість закупівлі перевищує суму, еквівалентну:

- для товарів і послуг – 133 тисячам євро;
- робіт – 5 150 тисячам євро.

Курс євро визначається згідно з офіційним курсом, установленим Національним банком України станом на дату оприлюднення в електронній системі закупівель оголошення про проведення конкурентної процедури закупівлі».

Поділ видів закупівель за вимогами Закону наведено на рисунку 4.1.

ДОПОРОГОВІ ЗАКУПІВЛІ		
ЗВИЧАЙНІ ЗАМОВНИКИ	ЗАМОВНИКИ МОНОПОЛІСТИ	ЯК ПРОВОДИТИ ЗАКУПІВЛЮ
до 50 тис. грн		пряма закупівля або через ProZorro (від 3 тис. грн)
від 50 до 200 тис. грн для товарів та 1,5 млн грн для робіт	від 50 до 1 млн грн для товарів та 5 млн грн для робіт	закупівля через ProZorro або звіт (вимог до термінів та документів немає)

УКРАЇНСЬКІ ПОРОГИ		
ЗВИЧАЙНІ ЗАМОВНИКИ	ЗАМОВНИКИ МОНОПОЛІСТИ	ЯК ПРОВОДИТИ ЗАКУПІВЛЮ
від 200 тис. грн до 133 тис. євро для товарів та від 1,5 млн грн до 5,15 млн євро для робіт	від 1 млн грн до 133 тис. євро для товарів та від 5 млн грн до 5,15 млн євро для робіт	Відкриті торги (15 днів) Конкурентний діалог Переговорна процедура

ЄВРОПЕЙСЬКІ ПОРОГИ		
ЗВИЧАЙНІ ЗАМОВНИКИ	ЗАМОВНИКИ МОНОПОЛІСТИ	ЯК ПРОВОДИТИ ЗАКУПІВЛЮ
133 тис. євро для товарів та 5,15 млн євро для робіт	від 1 млн грн до 133 тис. євро для товарів та від 5 млн грн до 5,15 млн євро для робіт	Відкриті торги (30 днів) Конкурентний діалог Переговорна процедура

Рисунок 4.1 – Види закупівель, визначені Законом

Можливі варіанти відбору виду закупівлі схематично наведені на рисунках 4.2, 4.3.

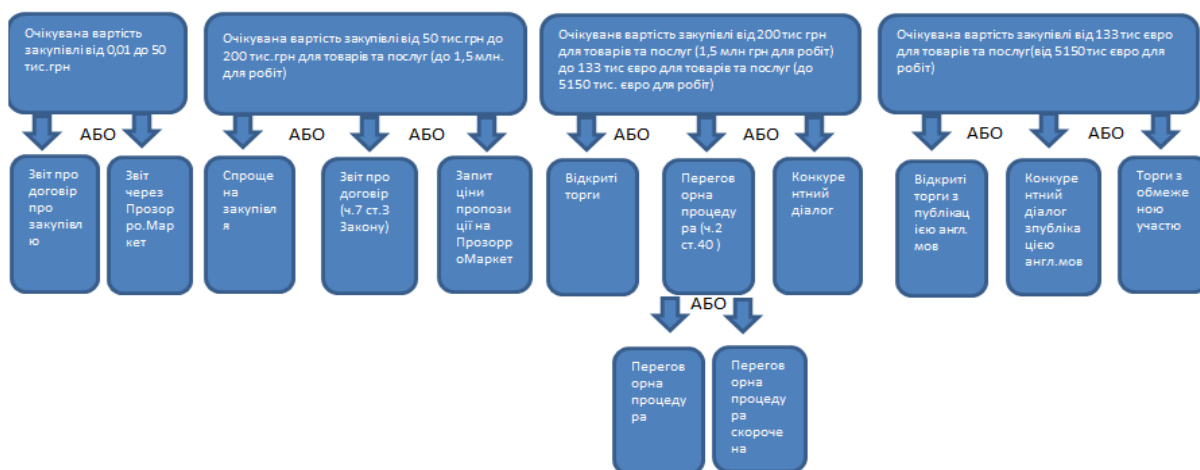

Рисунок 4.2 – Можливі варіанти відбору виду закупівлі для «звичайних» замовників

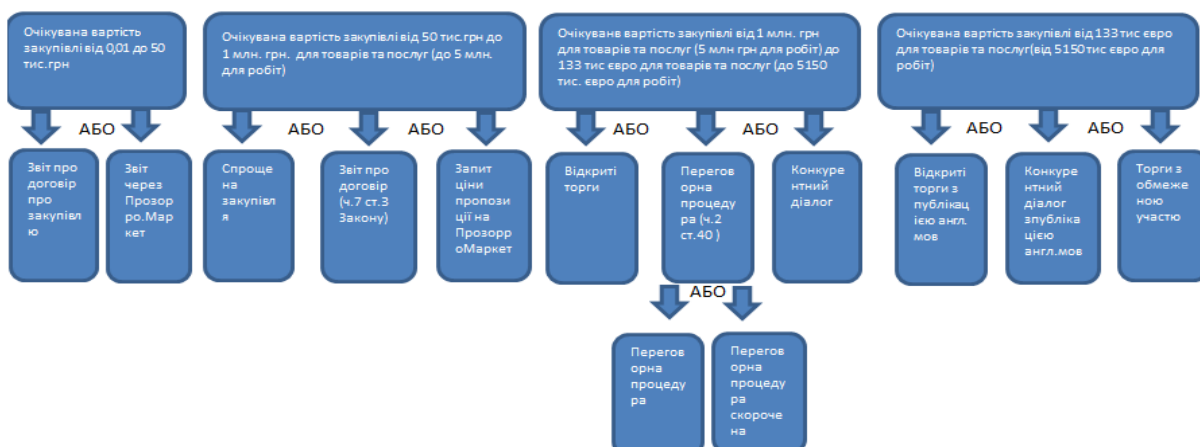

Рисунок 4.3 - Можливі варіанти відбору виду закупівлі для замовників, що діють в окремих сферах господарювання

4.2 Процедури закупівель

Основною процедурою закупівель є відкриті торги. Загальний алгоритм проведення відкритих торгів наведено на рисунку 4.4.

Відкриті торги з публікацією англійською мовою відрізняються додатковим періодом прекваліфікації (рисунок 4.5).

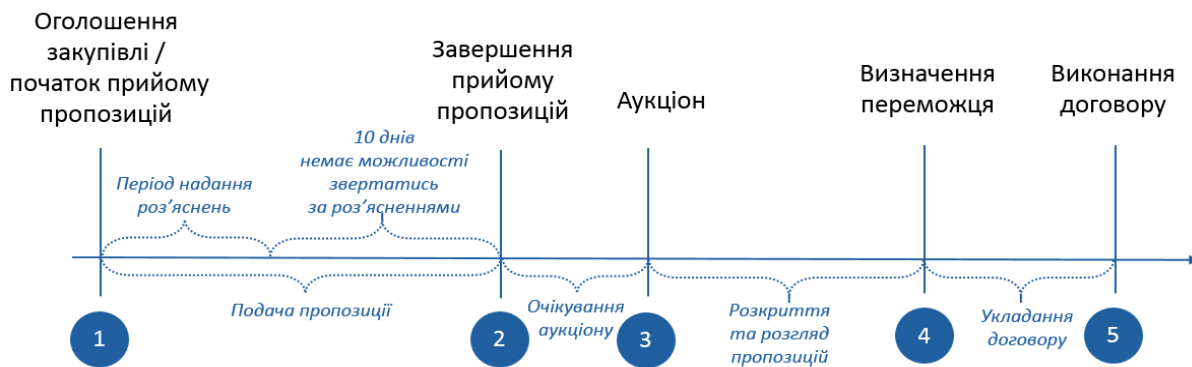

Рисунок 4.4 – Алгоритм проведення відкритих торгів

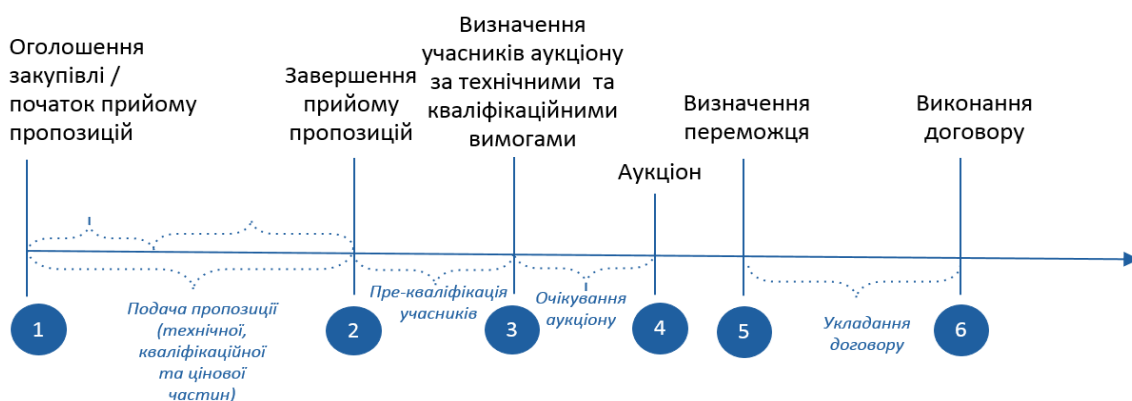

Рисунок 4.5 – Алгоритм проведення відкритих торгів із публікацією англійською мовою

Переговорна процедура закупівлі – це процедура, що використовує замовник як виняток у разі виконання умов пункту 2 статті 35 Закону. Загальна схема проведення переговорної процедури закупівлі наведена на рисунку 4.6.

Рисунок 4.6 – Загальна схема проведення переговорної процедури закупівлі

Скорочену переговорну процедуру застосовують на підставі пункту 3 частини другої статті 40 Закону. Її специфічні особливості:

- укладення договору здійснюється протягом п'яти днів із моменту оприлюднення в електронній системі закупівель повідомлення про намір укласти договір;
- строк для оскарження визначають п'ять днів;
- відмова від проведення торгів у разі непідписання договору протягом 20 днів із дати оприлюднення повідомлення про намір укласти договір, оскільки укладення договору після закінчення цього строку вважають нікчемним.

Конкурентний діалог застосовують за умов:

- неможливості замовника самостійно визначити умови закупівлі (технічні, якісні характеристики), що потребує проведення переговорів для ухвалення рішення;
- закупівлі послуг, для визначення вимог до яких необхідне проведення переговорів (зокрема юридичних, консультаційних, розроблення програмного забезпечення тощо).

Процедура конкурентного діалогу включає два етапи:

1 Етап визначення технічних умов – на основі пропозицій постачальників і результатів переговорів замовник формулює предмет закупівлі та технічні вимоги до нього.

2 Етап проведення аукціону – здійснюється аукціон на пониження, за результатами якого визначають переможця.

Схематичне зображення першого етапу конкурентного діалогу наведено на рисунку 4.7.

Схематичне проведення другого етапу конкурентного діалогу визначено очікуваною вартістю закупівлі. Якщо вартість закупівлі товарів або послуг становить менше 133 тис. євро, другий етап проводять за правилами процедури відкритих торгів на національному рівні

(рисунок 4.4). Якщо вартість перевищує зазначену суму, застосовують правила відкритих торгів із публікацією англійською мовою (рисунок 4.5).

Рисунок 4.7 – Перший етап конкурентного діалогу

Відповідно до визначень статті 1 Закону, **рамкова угода** є правочином, який укладають один або кілька замовників (у тому числі централізована закупівельна організація) із кількома учасниками процедури закупівлі з метою встановлення основних умов закупівлі окремих товарів і послуг для укладення відповідних договорів протягом строку дії рамкової угоди.

Закупівлі за рамковою угодою умовно поділяють на два етапи:

- **перший етап** – проведення процедури відкритих торгів із публікацією англійською мовою для відбору постачальників у рамкову угоду (рисунок 4.8);
- **другий етап** – відбір серед визначених постачальників для укладення договору про закупівлю (рисунок 4.9).

Загальні вимоги щодо проведення процедур закупівель відображені в таблиці 4.1.

I етап: Проведення відкритих торгів для укладання рамкової угоди

Рисунок 4.8 – Перший етап відкритих торгів для укладання рамкової угоди

II етап: Проведення відбору для укладання договору про закупівлю

Рисунок 4.9 – Другий етап проведення закупівлі за рамковою угодою

4.3 Інші види закупівель

Процес проведення спрощених закупівель і відкритих торгів досить схожі, проте мають певні відмінності, які наведені в таблиці 4.2.

Таблиця 4.1 – Особливості проведення процедур закупівель

Процедура закупівель	Етап тендеру	Мінімальна кількість учасників	Строк подання пропозиції	Строк подання запитань	Строк подання вимоги щодо замовника на умови тендеру	Строк подання скарги в АМКУ на умови тендеру	Строк подання вимоги до замовника
1	2	3	4	5	6	7	8
Відкриті торги	Подання пропозицій, аукціон, кваліфікація, підписання договору	2	Протягом етапу «Подання пропозицій»	Не пізніше ніж за 10 днів до закінчення етапу «Подання пропозицій»	Не пізніше ніж за 10 днів до закінчення етапу «Подання пропозицій»	Не пізніше ніж за чотири дні до закінчення етапу «Подання пропозицій»	На етапі «Кваліфікація» протягом 10 днів з моменту дискваліфікації учасника або визначення переможця
Відкриті торги з публікацією англійською мовою	Подання пропозицій, прекваліфікація, аукціон, кваліфікація, підписання договору	2	Протягом етапу «Подання пропозицій»	Не пізніше ніж за 10 днів до закінчення етапу «Подання пропозицій»	Не пізніше ніж за 10 днів до закінчення етапу «Подання пропозицій»"	Строк подання скарги в АМКУ на умови тендеру: не пізніше ніж за чотири дні до закінчення етапу «Подання пропозицій». Строк подання вимоги щодо замовника або скарги в АМКУ на етапі «Прекваліфікація»: протягом п'яти днів після кваліфікації всіх учасників	Строк подання вимоги щодо замовника або скарги в АМКУ на етапі «Прекваліфікація»: протягом п'яти днів після кваліфікації всіх учасників. Строк подання вимоги щодо замовника на етапі «Кваліфікація»: протягом 10 днів із моменту дискваліфікації учасника або визначення переможця. Строк подання скарги в АМКУ на етапі «Кваліфікація»: протягом 10 днів із моменту дискваліфікації учасника або визначення переможця

Продовження таблиці 4.1

1	2	3	4	5	6	7	8
Переговорна процедура	Відсутні	1				Протягом 10 днів із моменту визначення переможця	
Переговорна процедура скорочена	Відсутні	1				Протягом п'яти днів із моменту визначення переможця	
Переговорна процедура для потреб оборони	Процедура повністю повторює процедуру «Відкриті торги» за виключенням тривалості строку оскаржень і мінімальної кількості учасників. Процедура регламентована окремим Законом України «Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони». Подання пропозицій, аукціон, кваліфікація, підписання договору	1	Протягом етапу «Подання пропозицій»	Не пізніше ніж за три робочі дні до закінчення етапу «Подання пропозицій»	Не пізніше ніж за три робочі дні до закінчення етапу «Подання пропозицій»	Не пізніше ніж за два робочі дні до закінчення етапу «Подання пропозицій»	Строк подання вимоги щодо замовника на етапі «Кваліфікація»: протягом чотирьох робочих днів із моменту дискваліфікації учасника або визначення переможця. Строк подання скарги в АМКУ на етапі «Кваліфікація»: протягом чотирьох робочих днів із моменту визначення переможця

Продовження таблиці 4.1

1	2	3	4	5	6	7	8
Конкурентний діалог	Перший етап: подання пропозицій, прекваліфікація. Другий етап: подання пропозицій, аукціон, кваліфікація, підписання договору	3 3	Протягом етапу «Подання пропозицій». Протягом етапу «Подання пропозицій»	Не пізніше ніж за 10 днів до закінчення етапу «Подання пропозицій». Не пізніше ніж за 10 днів до закінчення етапу «Подання пропозицій»	Не пізніше ніж за 10 днів до закінчення етапу «Подання пропозицій». Не пізніше ніж за 10 днів до закінчення етапу «Подання пропозицій»	Не пізніше ніж за чотири дні до закінчення етапу «Подання пропозицій». Не пізніше ніж за чотири дні до закінчення етапу «Подання пропозицій»	Протягом п'яти днів після кваліфікації всіх учасників. Протягом 10 днів із моменту дискваліфікації учасника або визначення переможця
Конкурентний діалог із публікацією англійською мовою	Конкурентний діалог із публікацією англійською мовою повністю повторює процедуру «простого конкурентного діалогу» за винятком наявності етапу «Прекваліфікації» на другому етапі						
Укладання рамкової угоди	Подання пропозицій, прекваліфікація, аукціон, кваліфікація, підписання договору	3	Протягом етапу «Подання пропозицій»	Не пізніше ніж за 10 днів до закінчення етапу «Подання пропозицій»	Не пізніше ніж за 10 днів до закінчення етапу «Подання пропозицій»	Не пізніше ніж за чотири дні до закінчення етапу «Подання пропозицій»	Строк подання вимоги щодо замовника або скарги в АМКУ на етапі «Прекваліфікація»: протягом п'яти днів після кваліфікації всіх учасників. Строк подання вимоги щодо замовника на етапі «Кваліфікація»: протягом 10 днів із моменту дискваліфікації учасника або визначення переможця

Таблиця 4.2 – Відмінності проведення спрощених закупівель і відкритих торгів

СПРОЩЕНІ ЗАКУПІВЛІ	ВІДКРИТІ ТОРГИ
РЕГЛАМЕНТУЮТЬСЯ	
Закон «Про публічні закупівлі»	Закон «Про публічні закупівлі»
МІНІМАЛЬНИЙ КРОК ПОНИЖЕННЯ ЦІНИ ДЛЯ АУКЦІОНУ	
0,5-3% очікуваної вартості закупівлі або в грошових одиницях	0,5-3% очікуваної вартості закупівлі або в грошових одиницях
ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ЦИФРОВОГО ПІДПISУ	
Обов'язково	Обов'язково
ЧАСОВІ ЛІМІТИ	
Уточнення як перший обов'язковий етап для можливих питань учасників і відповідей замовників – мінімум 3 роб. днів з дня оприлюднення оголошення про аукціон	Період подачі пропозицій - мінімум від 15 днів. Учасники можуть звертатись до замовника за роз'ясненнями не пізніше ніж за 10 днів до закінчення строку подання тендерних пропозицій
ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ОГОЛОШЕННЯ/ТЕНДЕРНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ	
Впливає на строки процедури (період подачі пропозицій продовжується не менше ніж на 2 днів)	Впливає на строки процедури (період подачі пропозицій продовжується не менше ніж на 7 днів)
ВІДПОВІДІ НА ПИТАННЯ УЧАСНИКІВ	
У період уточнення	Протягом періоду подання пропозицій
Замовник обов'язково повинен надавати відповіді	Замовник обов'язково повинен надавати відповіді
СТРОКИ КВАЛІФІКАЦІЇ (ПІДТВЕРДЖЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ) УЧАСНИКА	
Встановлено обмежений час для підтвердження відповідності учасника - 5 Робочих днів	Встановлено обмежений час для підтвердження відповідності учасника (вимогам статей 16 і 17 Закону) - 5 Робочих днів (20 робочих днів у разі аргументованого подовження)
ОСКАРЖЕННЯ	
Оскаржується в судовому порядку	Докладний процес оскарження описаний у статті 18 Закону. Рішення органу оскарження (Антимонопольний комітет) обов'язкові до виконання. Процедура закупівлі зупиняється під час розгляду скарги.
ВИЗНАННЯ ТОРГІВ ТАКИМИ, ЩО НЕ ВІДБУЛИСЬ/ВІДМІНА ТОРГІВ	
<ul style="list-style-type: none"> на торги не було подано жодної пропозиції пропозиції всіх учасників було відхилено на етапі кваліфікації 	<ul style="list-style-type: none"> на торги було подано менше двох пропозицій пропозиції всіх учасників було відхилено

Закупівля без використання електронної системи

Особливості: неконкурентна процедура, торги за якою проводять поза системою Prozorro. Процедура застосовувана згідно з абзацом 4, пункт 1, стаття 2 Закону України «Про публічні закупівлі». Замовник публікує рішення про намір укласти договір та одразу вносить інформацію про переможця (рисунок 4.10).

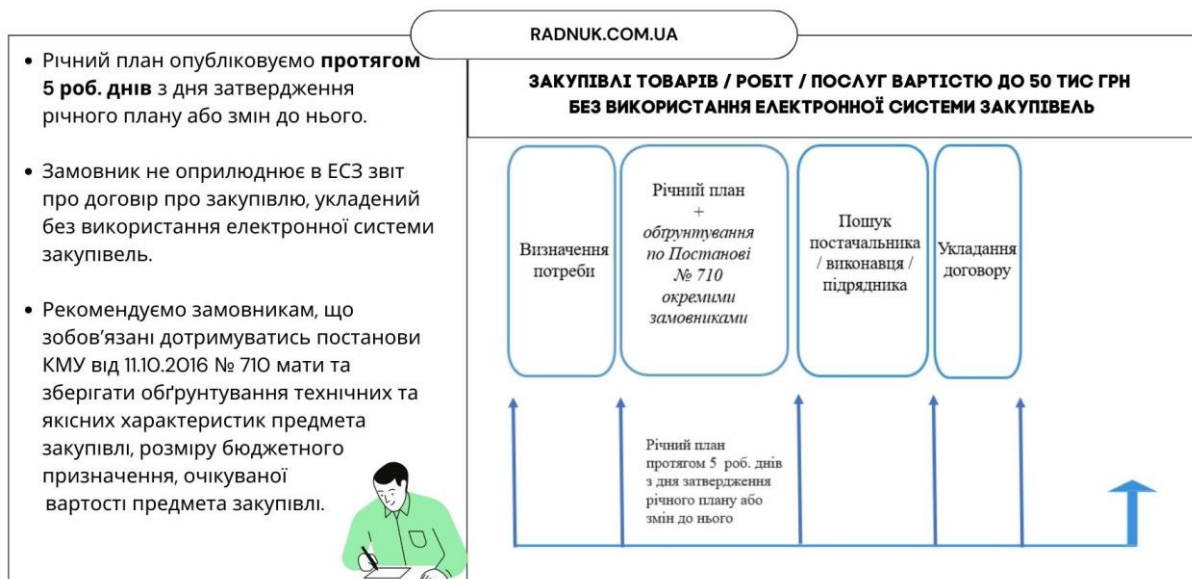

Рисунок 4.10 – Порядок проведення закупівлі без використання електронної системи

Допорогова закупівля

Особливості: процедура застосовувана для закупівлі товарів, робіт і послуг, вартість яких не перевищує 50 тис. грн. Скарги в Антимонопольний комітет України в цій процедурі подати не можна. Алгоритм проведення допорогової закупівлі через систему Prozorro наведено на рисунку 4.11.

Рисунок 4.11 – Алгоритм проведення допорогової закупівлі через систему Prozorro

Мінімальна кількість учасників: один.

Спрощена закупівля

Особливості: процедура застосовувана для закупівлі товарів, робіт і послуг, вартість яких перевищує 50 тис. грн і є меншою за вартість товарів, послуг 200 тис. грн, а робіт 1,5 млн грн. Скарги в Антимонопольний комітет України в цій процедурі подати не можна. Мінімальна кількість учасників: один.

Алгоритм проведення спрощеної закупівлі наведено на рисунку 4.12.

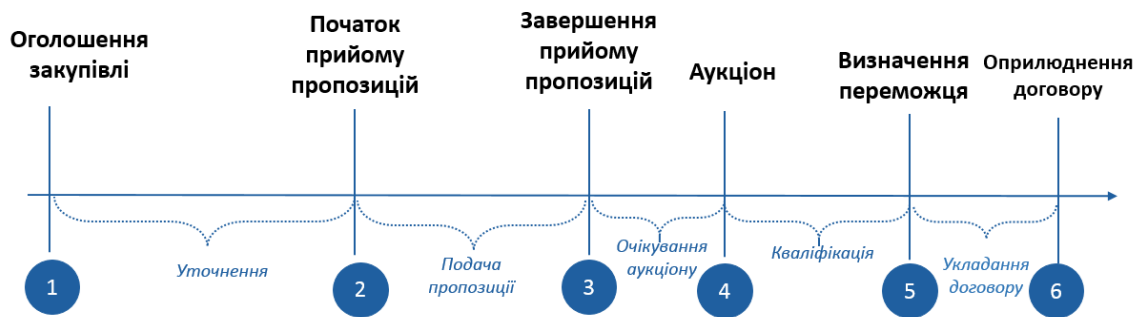

Рисунок 4.12 – Алгоритм проведення спрощеної закупівлі

Контрольні запитання

1 Які вартісні пороги застосування Закону «Про публічні закупівлі» встановлені для звичайних замовників і суб'єктів, що діють в окремих сферах господарювання?

2 Які процедури закупівель визначені статтею 13 Закону? Яка з них є основною?

3 Чим відрізняється вибір виду закупівлі для «звичайних» замовників від замовників, що діють в окремих сферах господарювання?

4 Опишіть алгоритм проведення відкритих торгів. Які етапи він включає?

5 За яких умов застосовується переговорна процедура закупівлі? Чим скорочена переговорна процедура відрізняється від звичайної?

6 Що таке конкурентний діалог? За яких умов його застосовують? Які два етапи включає?

7 У чому полягають відмінності між спрощеними закупівлями та відкритими торгами?

Лекція 5

ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ У ВОЄННИЙ ЧАС

План

5.1 Відкриті торги з особливостями.

5.2 Спрощена закупівля.

5.3 Закупівля без застосування системи Prozorro.

5.4 Закупівля через електронний каталог.

5.5 Пояснення Міністерства економіки України щодо особливостей здійснення публічних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану та протягом 90 днів із дня його припинення або скасування.

У період воєнного стану в Україні державні замовники здійснюють публічні закупівлі за чотирма визначеними видами. Ці умови регламентовані Постановою Кабінету Міністрів України «Особливості здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів із дня його припинення або скасування» № 1178 від 12.10.2022 р. (далі Особливості) (рисунок 5.1).

Наразі замовник може проводити такі види закупівлі, як зображено на рисунку 5.2.

Поділ виду закупівель визначають за предметом закупівлі з урахуванням очікуваної вартості. Залежність наведена на рисунку 5.3.

Також Особливостями встановлено право замовників використовувати електронний каталог для закупівлі товарів. Вимоги наведено на рисунку 5.4.

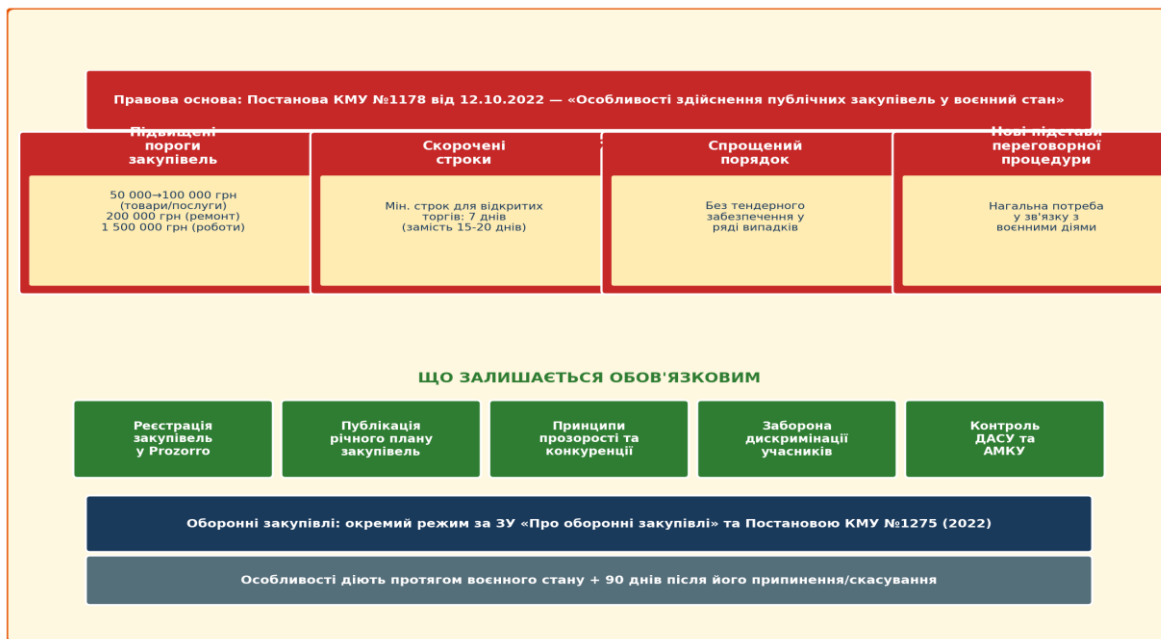

Рисунок 5.1 – Особливості публічних закупівель у воєнний час (Постанова КМУ № 1178)

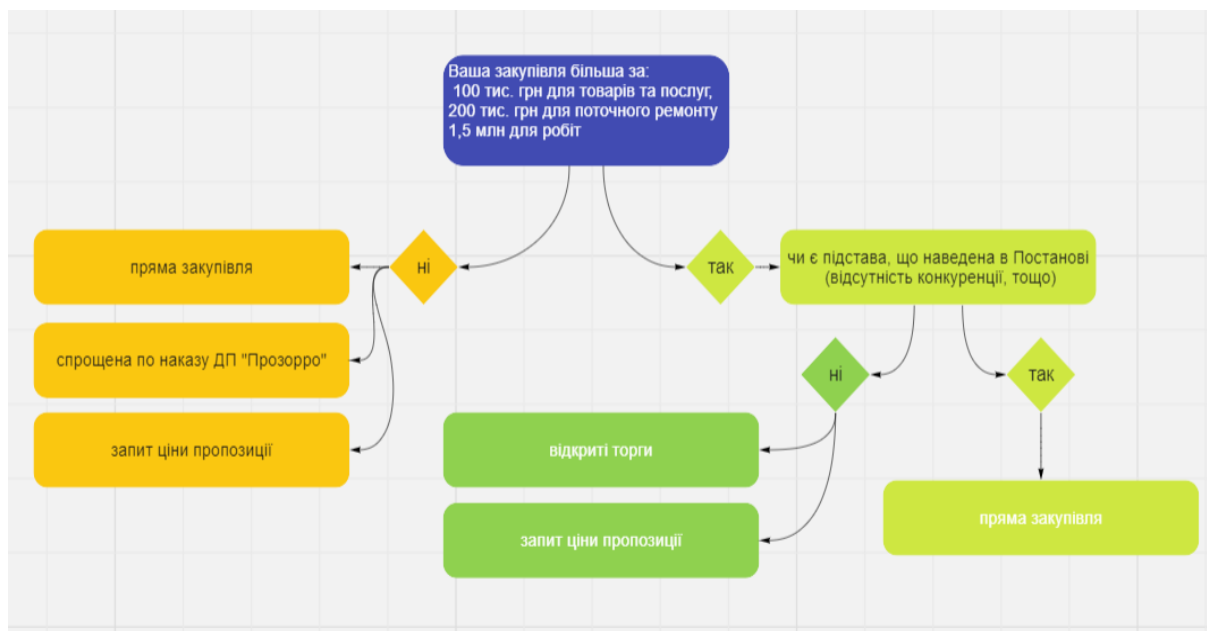

Рисунок 5.2 – Види закупівель за постановою КМУ № 1178 від 12.10.2022 р. «Особливості здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів із дня його припинення або скасування»

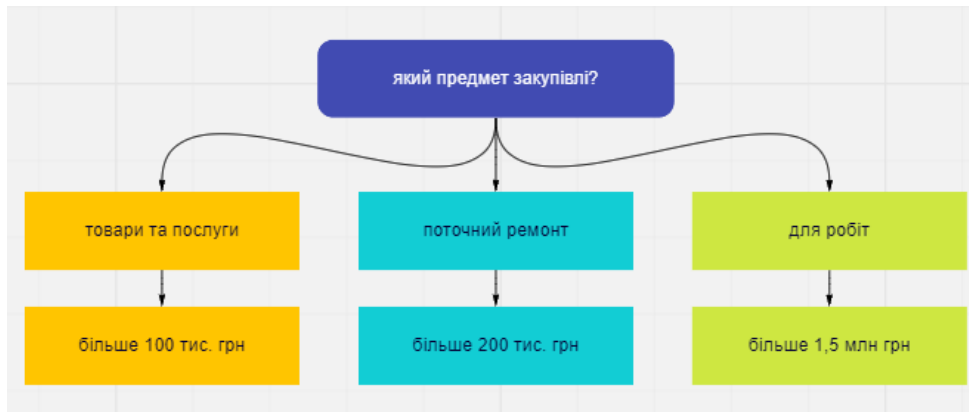

Рисунок 5.3 – Залежність виду закупівлі від предмета закупівлі та очікуваної вартості

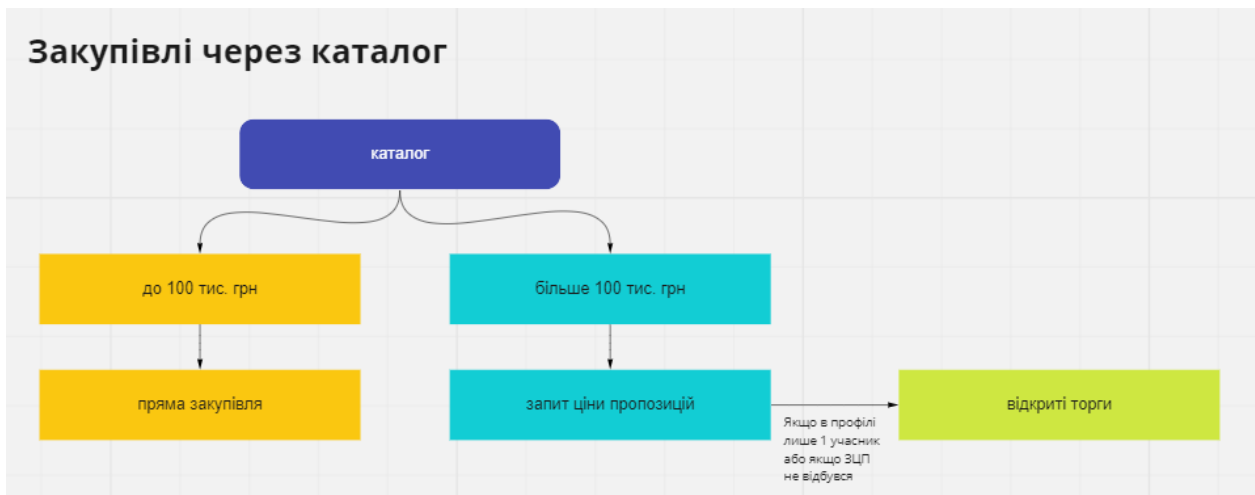

Рисунок 5.4 – Вимоги постанови КМУ «Особливості здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів із дня його припинення або скасування» № 1178 від 12.10.2022 р. щодо закупівлі товарів через електронний каталог

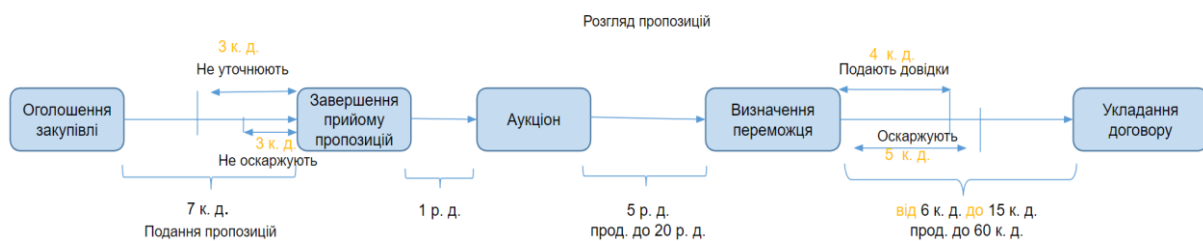
5.1 Відкриті торги з особливостями

Відкриті торги з особливостями застосовують у більшості випадків публічних закупівель. Вартісні пороги для проведення таких процедур становлять: від 100 тис. грн – для закупівлі товарів і послуг; від 200 тис. грн – для послуг із поточного ремонту; від 1,5 млн грн – для виконання робіт.

Така процедура належить до конкурентних, оскільки передбачає змагальність між учасниками за право укладення договору із замовником у сфері публічних закупівель. Водночас у період дії правового режиму воєнного стану тимчасово скасовано вимогу щодо обов'язкової наявності конкуренції як передумови визнання торгів такими, що відбулися. У таких випадках достатньою є участь одного суб'єкта господарювання, тендерна пропозиція якого автоматично переходить на етап кваліфікації. За результатами цього етапу замовник ухвалює рішення про визначення переможця або відхилення пропозиції.

Мінімальний строк для подання тендерних пропозицій у процедурі відкритих торгів з особливостями становить сім календарних днів. Наявність і оприлюднення тендерної документації є обов'язковою умовою проведення такої закупівлі.

Алгоритм проведення відкритих торгів за Особливостями наведено на рисунку 5.5.

Внесення змін в ТД – має бути 4 к. днів до завершення прийому пропозицій
Невчасне надання відповіді на питання – на 4 к. днів продовжуємо подання пропозицій

Рисунок 5.5 – Алгоритм проведення відкритих торгів з особливостями

Під час здійснення закупівлі товарів замовник має право не застосовувати до учасників процедури закупівлі кваліфікаційні критерії, передбачені статтею 16 Закону. Винятком із цього правила є закупівля робіт і послуг. У випадку закупівлі робіт або послуг замовник зобов'язаний вимагати від учасників надання документально підтвердженої інформації, що засвідчує їхню відповідність кваліфікаційним критеріям, визначеним у статті 16 Закону.

У разі проведення відкритих торгів відповідно до Особливостей закупівлі твердого палива, бензину, дизельного пального, природного газу, скрапленого газу для автомобільного транспорту, скрапленого газу для комунально-побутового споживання та промислових цілей, а також електричної енергії, положення пунктів 1 і 2 частини другої статті 16 Закону не застосовувані. Отже, для зазначених видів закупівель кваліфікаційні критерії не є обов'язковими, що ілюструє рисунок 5.6.

Рисунок 5.6 – Вимоги щодо застосування кваліфікаційних критеріїв у відкритих торгах з особливостями

Замовник може дозволити учаснику подавати пропозицію вище очікуваної вартості. На рисунку 5.7 наведено алгоритм дій замовника для отримання пропозиції вище очікуваної вартості.

5.2 Спрощена закупівля

Порядок здійснення закупівель, вартість яких не перевищує порогові значення, визначені Особливостями здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів із дня його припинення або скасування, регламентовані Інструкцією про використання електронної системи закупівель, затвердженою наказом ДП Prozorro від 20.10.2022 р. № 25 [4].

Такий вид закупівлі здійснюваний виключно за ініціативою замовника. Ані положення Закону України «Про публічні закупівлі», ані відповідні Особливості не встановлюють обов'язок проведення спрощеної закупівлі в зазначених випадках. Водночас електронна система закупівель Prozorro забезпечує технічну можливість реалізації конкурентного механізму відбору постачальника навіть у межах вартості, що є нижчою за порогові показники для проведення відкритих торгів із застосуванням Особливостей.

5.3 Закупівля без застосування системи Prozorro

Зазначена процедура передбачає фактичне укладення прямого договору з постачальником, вибраним замовником самостійно, без використання конкурентного механізму відбору, зокрема без застосування спрощеної закупівлі. Ідеться про закупівлі, вартість яких не перевищує встановлені порогові значення для проведення відкритих торгів із застосуванням Особливостей.

Водночас використання такого підходу допускають і в окремих виняткових випадках, перелік яких визначено відповідними Особливостями здійснення публічних закупівель у період дії правового режиму воєнного стану.

5.4 Закупівля через електронний каталог

Зазначений механізм застосовують замовники як альтернативну форму закупівлі порівняно зі спрощеними та прямими процедурами у випадках, коли виникає потреба в придбанні товарів, включених до електронного каталогу. Наразі перелік таких позицій є обмеженим і охоплює переважно стандартизовані види товарів.

Закупівлю товарів через електронний каталог за правовим статусом прирівнюють до процедури відкритих торгів. Водночас закупівля робіт через електронний каталог не передбачена чинним законодавством і, відповідно, не здійснювана за цією процедурою.

5.5 Пояснення Міністерства економіки України щодо особливостей здійснення публічних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану та протягом 90 днів із дня його припинення або скасування

Планування закупівель і відображення їх у річному плані

Відповідно до пункту 14 Особливостей закупівля відповідно до цих особливостей здійснювана замовником на підставі наявної потреби або в разі планової потреби наступного року (планових потреб наступних періодів). Заплановану закупівлю включають до річного плану закупівель замовника відповідно до статті 4 Закону.

Предмет закупівлі визначає замовник відповідно до вимог Закону та Порядку визначення предмета закупівлі, затвердженого наказом Мінекономіки від 15 квітня 2020 р. № 708 (далі наказ № 708).

У зв'язку зі змінами законодавства, що відбувалися під час правового режиму воєнного стану, закупівлі здійснював замовник у порядку та у спосіб згідно з нормативно-правовими актами, які регулювали відповідні

питання (зокрема постановами Кабінету Міністрів України «Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану» від 28.02.2022 р. № 169 (зі змінами) (далі постанова № 169), «Деякі питання здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для задоволення нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану» від 02.03.2022 р. № 185 (зі змінами) тощо) і Законом.

При цьому, оскільки наразі Особливостями передбачено можливість планування закупівлі за наявною потребою, замовник може визначати предмет закупівлі за такою потребою до кінця поточного року. Водночас замовникові слід враховувати, що планують на наступний рік, зважаючи на річну потребу та враховуючи, що згідно з пунктом 6 Особливостей замовник не має права ділити предмет закупівлі на частини з метою уникнення проведення процедури закупівлі відкриті торги/використання електронного каталогу (у разі закупівлі товару), визначеної Особливостями.

Водночас, згідно з пунктом 15 Особливостей, якщо в замовника виникла додаткова потреба (яку замовник не міг передбачити на момент здійснення закупівлі за тотожним предметом закупівлі) у здійсненні закупівлі за предметом закупівлі, закупівля за яким ним вже була здійснена в поточному році, очікувану вартість такого предмета закупівлі не додають до очікуваної вартості тотожного предмета закупівлі (тотожних предметів закупівель), закупівля яких була здійснена; замовник вибирає вид закупівлі такого предмета закупівлі з урахуванням вартісних меж, визначених Особливостями.

При цьому тотожність визначають за показником відповідної цифри Єдиного закупівельного словника з урахуванням наказу № 708.

Отже, планування замовником закупівель до кінця поточного року здійснюється з огляду на попередні дії такого замовника з урахуванням чинного у відповідний період законодавства.

Закупівля відокремленими підрозділами (філіями та представництвами)

Відповідно до пункту 15 Особливостей, за рішенням замовника його відокремлений підрозділ може здійснювати закупівлю самостійно для задоволення своїх потреб. У такому випадку предмет закупівлі визначає замовник окремо для відокремленого підрозділу. Інформацію про потребу в закупівлі, що має бути здійснена відокремленим підрозділом, вносять до річного плану замовника.

Поняття відокремлених підрозділів містять Цивільний і Господарський кодекси України (далі ЦКУ, ГКУ).

За статтею 95 ЦКУ, філією є відокремлений підрозділ юридичної особи, що розташований поза її місцезнаходженням і здійснює всі або частину її функцій. Представництвом є відокремлений підрозділ юридичної особи, що розташований поза її місцезнаходженням та здійснює представництво і захист інтересів юридичної особи. Філії та представництва не є юридичними особами. Вони наділені майном юридичної особи, що їх створила, і діють на підставі затвердженого нею положення. Керівників філій і представництв призначає юридична особа, вони діють на підставі виданої нею довіреності. Відомості про філії та представництва юридичної особи включають до єдиного державного реєстру.

Разом із тим, за статтею 55 ГКУ, суб'єктами господарювання визнані учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав і обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім

випадків, передбачених законодавством. Суб'єктами господарювання є, зокрема, господарські організації – юридичні особи, створені відповідно до ЦКУ, державні, комунальні та інші підприємства, створені відповідно до ЦКУ, а також інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність і зареєстровані в установленому законодавством порядку. Суб'єкти господарювання, зазначені в пункті першому частини другої статті 55 ГКУ, мають право відкривати свої філії, представництва, інші відокремлені підрозділи без створення юридичної особи.

Отже, філії, представництва та інші відокремлені підрозділи юридичних осіб можуть здійснювати закупівлю товарів, робіт і послуг самостійно для задоволення власних потреб за наявності рішення замовника – юридичної особи. У такому випадку предмет закупівлі визначає замовник окремо для відокремленого підрозділу, а спосіб закупівлі вибирають залежно від вартісних меж предмета закупівлі, визначеного для відокремленого підрозділу. При цьому з огляду на вимоги статей 4, 11 Закону та пункт 15 Особливостей інформацію про потребу в закупівлі, що має бути здійснена відокремленим підрозділом, вносять як до річного плану відокремленого підрозділу, так і річного плану замовника. Водночас звертаємо увагу, що зазначене положення Особливостей не розповсюджено на внутрішні підрозділи (відділи, управління, департаменти тощо) у структурі замовника, які не є при цьому відокремленими згідно з вимогами чинного законодавства.

Закупівлі за запитом ціни пропозиції

У разі здійснення закупівлі товару, вартість якого становить або перевищує 100 тис. грн, із використанням електронного каталогу замовник вибирає постачальника через запит ціни пропозицій постачальників відповідно до Порядку формування та використання електронного каталогу, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 14.09.2020 р. № 822.

При цьому Особливості не містять граничної межі для використання електронного каталогу.

Якщо закупівля із застосуванням електронного каталогу не відбулася або профіль товару містить тільки одну пропозицію постачальника, замовник здійснює закупівлю, застосовуючи відкриті торги в порядку, визначеному Особливостями, або запитуючи ціни пропозиції постачальника в електронному каталозі відповідно до Порядку формування та використання електронного каталогу, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 14.09.2020 р. № 822, з урахуванням Особливостей.

Отже, якщо закупівля товару, вартість якого становить або перевищує 100 тис. грн, не відбулася через запит ціни пропозиції постачальника, замовник може повторно здійснити запит ціни пропозиції постачальника або застосувати відкриті торги, порядок проведення яких визначено Особливостями. У свою чергу, якщо відмінено відкриті торги через відсутність учасника процедури закупівлі (учасників процедури закупівлі), то придбання можна здійснювати, укладаючи договір про закупівлю відповідно до підпункту 6 пункту 13 Особливостей.

Ціни тендерної пропозиції, яка є вищою за очікувану вартість предмета закупівлі

Пунктом 28 Особливостей передбачено право замовника встановити у тендерній документації можливість для учасника подавати тендерну пропозицію з ціною, що перевищує очікувану вартість предмета закупівлі. Якщо замовник дозволяє подавати учасникові таку тендерну пропозицію, то він повинен зазначити в тендерній документації про прийнятний відсоток перевищення ціни тендерної пропозиції учасника процедури закупівлі над очікуваною вартістю предмета закупівлі, визначеної замовником в оголошенні про проведення відкритих торгів.

Прийнятний відсоток перевищення розраховує самостійно замовник з урахуванням можливостей для здійснення подальшої оплати закупівлі (виділення додаткових коштів або перерозподілу зекономлених коштів тощо).

Зазначене положення передбачене Особливостями для забезпечення можливості здійснення закупівлі з огляду на зростання цін на відповідному ринку під впливом об'єктивних обставин, що можуть відбуватися під час проведення відкритих торгів замовником.

Якщо замовник не зазначив про прийняття до розгляду тендерної пропозиції, ціна якої є вищою, ніж очікувана вартість предмета закупівлі, визначена замовником в оголошенні про проведення відкритих торгів, і/або не зазначив прийнятний відсоток перевищення, або відсоток перевищення є більшим, ніж зазначений замовником у тендерній документації, то замовник відхиляє таку тендерну пропозицію відповідно до абзацу п'ятого підпункту 2 пункту 41 Особливостей.

Кваліфікаційні критерії

Пунктом 29 Особливостей встановлено, що в разі проведення відкритих торгів згідно з Особливостями для закупівлі твердого палива, бензину, дизельного пального, природного газу, газу скрапленого для автомобільного транспорту, газу скрапленого для комунально-побутового споживання та промислових цілей, електричної енергії положення пунктів 1 і 2 частини другої статті 16 Закону замовником не застосовують.

Отже, у наведеному випадку замовник не встановлює та не вимагає від учасників процедури закупівлі наявності обладнання, матеріально-технічної бази і технологій, а також працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід як кваліфікаційні критерії. Інші кваліфікаційні критерії, такі як наявність документально підтвердженого досвіду виконання аналогічного (аналогічних) за предметом закупівлі договору (договорів), наявність фінансової спроможності, яка

підтверджена фінансовою звітністю, що визначені пунктами 3 і 4 частини другої статті 16 Закону, можуть бути застосовані за рішенням замовника.

Водночас пунктом 45 Особливостей передбачено, що під час здійснення закупівлі товарів замовник може не застосовувати до учасників процедури закупівлі кваліфікаційні критерії, визначені статтею 16 Закону.

У разі закупівлі послуг або робіт замовник вимагає від учасників процедури закупівлі подання ними документально підтвердженої інформації про їхню відповідність кваліфікаційному критерію (кваліфікаційним критеріям) відповідно до статті 16 Закону.

Отже, постановою № 1178 визначено особливий підхід щодо встановлення кваліфікаційних критеріїв для учасника та надано право замовнику самостійно визначати потребу в необхідності їх застосування у випадку придбання товару (крім передбачених пунктом 29 Особливостей).

Вимоги статті 17 Закону

За пунктом 44 Особливостей, документи вимагають лише від переможця процедури закупівлі.

Від учасника процедури закупівлі під час подання тендерної пропозиції вимагають підтвердити відсутність підстав, зазначених у частині першій статті 17 Закону (крім пункту 13 частини першої статті 17 Закону), через самостійне декларування, яке технічно реалізовано в електронній системі закупівель.

При цьому зазначаємо, що на Інфобоксі, який адмініструє Державне підприємство Prozorro, за посиланням розміщені матеріали про реалізацію в електронній системі закупівель вимог статті 17 Закону.

Так, переможець процедури закупівлі у строк, що не перевищує чотири дні з дати оприлюднення в електронній системі закупівель повідомлення про наміри укласти договір про закупівлю, повинен надати замовнику оприлюднені в електронній системі закупівель документи, що

підтверджують відсутність підстав, визначених пунктами 3, 5, 6 і 12 частини першої статті 17 Закону.

При цьому замовник не вимагає документально підтвердити публічну інформацію, що оприлюднена у формі відкритих даних згідно із Законом України «Про доступ до публічної інформації» і/або міститься у відкритих єдиних державних реєстрах, доступ до яких є вільним, або публічної інформації, що є доступною в електронній системі закупівель, крім випадків, коли доступ до такої інформації є обмеженим на момент оприлюднення оголошення про проведення відкритих торгів.

Довідково: на інформаційному ресурсі Уповноваженого органу за посиланням розміщено Лист Мінекономіки від 23.06.2022 р. № 3323-04/40967-06 «Щодо застосування статті 17 Закону у зв'язку із введенням воєнного стану».

Строк дії договору про закупівлю

Пунктом 17 Особливостей визначено, що договір про закупівлю за результатами проведеної закупівлі згідно з пунктами 10 і 13 Особливостей укладають відповідно до Цивільного і Господарського кодексів України з урахуванням положень статті 41 Закону, крім частин третьої-п'ятої, сьомої та восьмої статті 41 Закону, та Особливостей.

За статтею 180 ГКУ, господарський договір вважають укладеним, якщо між сторонами в передбачених законодавством порядку та формі досягнуто згоди щодо всіх його істотних умов. Істотними є умови, визнані такими законодавчо чи необхідні для договорів такого виду, а також умови, щодо яких на вимогу однієї зі сторін має бути досягнута згода. Для укладення господарського договору сторони зобов'язані в будь-якому разі погодити предмет, ціну і строки дії договору. За статтею 631 ЦКУ, строком договору є час, протягом якого сторони можуть здійснити свої права і виконати свої обов'язки відповідно до договору.

При цьому Законом і Особливостями строк дії договору не регульований. Отже, строк дії договору встановлює замовник самостійно з дотриманням бюджетного та господарського законодавства в цілому.

Звітування до 50 тис. грн

За пунктом 11 Особливостей, для здійснення закупівель товарів і послуг (крім послуг із поточного ремонту), вартість яких є меншою за 100 тис. грн, послуг із поточного ремонту, вартість яких є меншою за 200 тис. грн, робіт, вартість яких є меншою за 1,5 млн грн, замовники можуть використовувати електронну систему закупівель відповідно до умов, визначених адміністратором електронної системи закупівель, у тому числі електронний каталог для закупівлі товарів.

У разі здійснення таких закупівель без використання електронної системи закупівель замовник обов'язково дотримується принципів здійснення публічних закупівель, визначених Законом, вносить інформацію про таку закупівлю до річного плану та оприлюднює відповідно до пункту 38 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» Закону в електронній системі закупівель звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель.

Водночас згідно з пунктом 38 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» Закону в разі здійснення замовником закупівлі без використання електронної системи закупівель, за умови, що вартість закупівлі дорівнює або перевищує 50 тис. грн, замовник оприлюднює в електронній системі закупівель звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель, не пізніше ніж через 10 робочих днів із дня укладення такого договору. При цьому замовники можуть не публікувати інформацію про своє місцезнаходження та/або місцезнаходження постачальників (виконавців робіт і надавачів послуг), і/або місце поставки товарів, виконання робіт чи надання послуг, якщо

поширення такої інформації несе ризики для безпеки замовника та/або постачальників (виконавців робіт і надавачів послуг).

Отже, для закупівель вартістю до 50 тис. грн Законом і Особливостями не передбачене оприлюднення в електронній системі закупівель звіту про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель.

Перелік виключень

Пунктом 13 Особливостей встановлено широкий перелік випадків, коли придбання замовником товарів, робіт і послуг може бути здійснюване без застосування електронної системи закупівель через укладання прямих договорів із подальшим розміщенням в електронній системі закупівель відповідних звітів про такі договори, а також інформації про внесення змін до договорів.

Такі положення встановлені і для випадків, передбачених Законом для застосування переговорної процедури закупівлі.

Відповідно до підпункту 6 пункту 13 Особливостей придбання замовниками товарів і послуг (крім послуг із поточного ремонту), вартість яких становить або перевищує 100 тис. грн, послуг із поточного ремонту, вартість яких становить або перевищує 200 тис. грн, робіт, вартість яких становить або перевищує 1,5 млн грн, можна здійснювати без застосування відкритих торгів та/або електронного каталогу для закупівлі товару в разі, коли відмінено відкриті торги через відсутність учасника процедури закупівлі (учасників процедури закупівлі), у тому числі за лотом.

Отже, оскільки постанова № 1178, ухвалена Урядом для виконання вимог Закону, встановлює саме особливості здійснення публічних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану та протягом 90 днів із дня його припинення або скасування, замовник може укласти прямий договір згідно з підпунктом 6 пункту 13 Особливостей, якщо, за Законом, було відмінено (двічі або один раз) відкриті торги, проведені

відповідно до Закону, через відсутність учасника процедури закупівлі (учасників процедури закупівлі), у тому числі за лотом. При цьому предмет закупівлі, його технічні, кількісні та якісні характеристики, а також вимоги щодо учасника процедури закупівлі не мають відрізнятися від вимог, що були визначені замовником у тендерній документації, і сума договору про закупівлю не може перевищувати очікувану вартість предмета закупівлі, зазначену замовником в оголошенні про проведення відкритих торгів, які відмінено через відсутність достатньої кількості учасників процедури закупівлі (учасника процедури закупівлі).

Проте Особливості не передбачають можливість для укладання прямого договору в разі, якщо не відбулася застосована згідно з постановою № 169 спрощена закупівля.

За потреби, підстави, за наявності яких замовник укладає договір про закупівлю без застосування відкритих торгів та/або електронного каталогу для закупівлі товару, можуть бути підтверджені як внутрішніми документами (наприклад наказом, розпорядженням, доповідною/службовою запискою, протоколом тощо), так і зовнішніми документами (наприклад листом військової адміністрації, або військового командування, або компетентних органів влади, установ, підприємств, організацій тощо).

При цьому рішення про придбання товарів, робіт і послуг згідно з пунктом 13 Особливостей ухвалює замовник самостійно.

Контрольні запитання

1 Яким нормативним актом регульовані публічні закупівлі в умовах воєнного стану?

2 Які види закупівель доступні замовникам в умовах воєнного стану?

3 Які вартісні пороги встановлені для проведення відкритих торгів з особливостями для товарів, послуг і робіт?

4 Яка мінімальна кількість учасників потрібна для відкритих торгів з особливостями?

5 За яких умов замовник може прийняти тендерну пропозицію з ціною, що перевищує очікувану вартість? Як визначають прийнятний відсоток?

6 Що таке спрощена закупівля у воєнний час? Чи є вона обов'язковою для замовника?

7 Коли замовник може укласти прямий договір без застосування системи Prozorro відповідно до пункту 13 Особливостей?

8 Як використовують електронний каталог для закупівель у воєнний час? Які вимоги встановлено для товарів вартістю від 100 тис. грн?

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1 Про публічні закупівлі : Закон України від 25.12.2015 р. № 922-VIII (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>.

2 Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах : Закон України від 05.07.1994 р. № 80/94-ВР (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>.

3 Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 р. № 1178 (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1178-2022-%D0%BF#Text>.

4 Інструкція про порядок використання електронної системи закупівель у разі здійснення закупівель, вартість яких є меншою за вартість, що встановлена в Особливостях здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування: затв. Постановою Кабінету Міністрів від 12.10.2022 р. № 1178. URL: <https://infobox.prozorro.org/upload/files/main/1872/572/instruktsiya-donakazu25-pro-zatverdzhennya-instruktsii-pro-poryadok-vikoristannya-elek.pdf>.

5 Про оборонні закупівлі : Закон України від 17.07.2020 р. № 808-IX (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/808-20#Text>.

6 Про залізничний транспорт : Закон України від 04.07.1996 р. № 273/96-ВР (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

7 Про транспорт : Закон України від 10.10.1994 р. № 232/94-ВР (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-%D0%B2%D1%80#Text>.

8 Правила перевезення вантажів. URL: https://www.uz.gov.ua/cargo_transportation/legal_documents/terms_of_freight/.

9 Про затвердження Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні : Наказ Міністерства транспорту України від 14.10.1997 р. № 363 (із змінами). *Закон України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0128-98#Text>.

10 Про затвердження порядків підтвердження ступеня локалізації виробництва товарів та проведення моніторингу дотримання вимог щодо ступеня локалізації виробництва предметів закупівлі, внесених до переліку товарів, що є предметом закупівлі, з підтвердженим ступенем локалізації виробництва : Постанова Кабінету Міністрів України від 02.08.2022 р. № 861 (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/861-2022-%D0%BF#Text>.

11 Про затвердження Порядку формування та використання електронного каталогу : Постанова Кабінету Міністрів України від 14.09.2020 р. № 822 (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/822-2020-%D0%BF#Text>.

12 Деякі питання здійснення оборонних закупівель на період дії правового режиму воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2022 р. № 1275 (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1275-2022-%D0%BF#Text>.

13 Про затвердження Примірною положення про уповноважену особу : Наказ Міністерства економіки України від 08.06.2021 р. № 40. *Закон України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0040930-21#Text>.

В. І. Шевченко, В. М. Запара, А. О. Ковальов

ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ НА ТРАНСПОРТІ

Конспект лекцій

Частина 1

Відповідальний за випуск Шевченко В. І.

Редактор Ібрагімова Н. В.

Підписано до друку 06.04.2026 р.

Умовн. друк. арк. 5,25. Тираж . Замовлення № .

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,

61050, Харків-50, майдан Фейєрбаха,7.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.